

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 24.05.2016 № 11-2

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності справляння і дієвості
контролю за надходженням рентної плати (збору) за
користування радіочастотним ресурсом України до державного
бюджету**

Київ 2016

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП.....	4
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ РАДІОЧАСТОТНОГО РЕСУРСУ УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ У ЦЬЙ СФЕРІ ТА СПРАВЛЯННЯ РЕНТНОЇ ПЛАТИ (ЗБОРУ) ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ	5
2. ОБҐРУНТОВАНІСТЬ ПЛАНУВАННЯ ТА ДИНАМІКА НАДХОДЖЕНЬ РЕНТНОЇ ПЛАТИ (ЗБОРУ) ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	12
3. СТАН ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ ПОВНОВАЖЕНЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА З ПИТАНЬ СПРАВЛЯННЯ РЕНТНОЇ ПЛАТИ (ЗБОРУ) ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ	15
3.1. Аналіз практики ліцензування та видачі дозволів у сфері користування радіочастотним ресурсом у смугах радіочастот загального користування.....	15
3.2. Облік платників рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України.....	20
3.3. Державний нагляд за користуванням радіочастотним ресурсом України	22
3.4. Стан контрольно-перевірочної роботи контролюючих органів з питань повноти та своєчасності сплати до державного бюджету рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України.....	25
4. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ КОНТРОЛЮ ЗА НАДХОДЖЕННЯМ РЕНТНОЇ ПЛАТИ (ЗБОРУ) ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	29
ВИСНОВКИ.....	36
ПРОПОЗИЦІЇ.....	41
ДОДАТКИ.....	44

ПРЕАМБУЛА

Підстава проведення аудиту: стаття 98 Конституції України, статті 4, 7 і 10 Закону України від 02.07.2015 № 576 "Про Рахункову палату", План роботи Рахункової палати на 2016 рік.

Мета аудиту: встановлення та оцінка фактичного стану справляння і дієвості контролю за надходженням до державного бюджету рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України (до 01.01.2015 – збору за користування радіочастотним ресурсом України) (далі – **рентна плата (збір) за користування РЧР**, або **платіж**).

Предмет аудиту:

- нормативно-правові акти щодо справляння рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом, розпорядчі документи та управлінські рішення щодо забезпечення контролю за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою справляння рентної плати (збору), а також здійснення державного нагляду за додержанням законодавства про радіочастотний ресурс України (далі – **РЧР України**) в смугах радіочастот загального користування та запобігання правопорушенням при користуванні РЧР України;

- надходження до державного бюджету за кодами бюджетної класифікації доходів бюджету (далі – ККДБ) 19070000 "Збір за користування радіочастотним ресурсом України" за 2013–2014 роки та 13060000 "Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України" за 2015 рік;

- податкова та статистична звітність, інформаційні бази даних, розрахункові та інші документи щодо справляння та контролю за надходженням рентної плати (збору) за користування РЧР України до державного бюджету;

- матеріали проведення ліцензійної та дозвільної роботи на користування радіочастотним ресурсом, на мовлення, на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою;

- інші джерела інформації, що характеризують предмет аудиту.

Об'єкти аудиту: Державна фіскальна служба України (далі – **ДФС**, до її утворення – Міністерство доходів і зборів України, далі – **Міндоходів**, Державна податкова служба України, далі – **ДПС**), Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – **НКРЗІ**), головні управління ДФС (Міндоходів, ДПС) у Харківській, Одеській областях та у м. Києві.

Направлення запитів з питань аудиту: Міністерству фінансів України, Державному підприємству "Український державний центр радіочастот", Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення.

Критерії оцінки:

законність – відповідність управлінських рішень і розпорядчих документів, прийнятих державними органами, вимогам чинного законодавства про РЧР України та справляння рентної плати (збору) за користування таким ресурсом;

повнота і своєчасність – відповідність стану повноти і своєчасності сплати до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР України вимогам нормативно-правових актів;

результативність – оцінка діяльності державних органів щодо контролю своєчасності, достовірності та повноти сплати до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР України, проведення ліцензійної та дозвільної роботи на користування таким ресурсом, на мовлення, на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: 2013–2015 роки (для відображення в динаміці показників досліджується їх значення за 2011–2012 роки).

Методи збирання даних: моніторинг нормативно-правових актів, розпорядчих, інших актів та документів, пов'язаних з предметом аудиту; дані інформаційних систем органів державної влади; аналіз інформації, одержаної на запити контрольної групи; опрацювання статистичної, аналітичної інформації, ознайомлення, опитування, обстеження.

ВСТУП

Ринок телекомунікаційних послуг з використанням радіотехнологій є одним із сегментів економіки, що швидко розвиваються в усьому світі. Поширення бездротових телекомунікацій призводить до зростання потреб учасників галузі у придатному для використання радіочастотному ресурсі. Як приклад, мобільний телефонний зв'язок поступово займає місце найдоступнішої послуги. В Україні кількість мобільних телефонних терміналів у 2,5 рази перевищує кількість стаціонарних телефонів і станом на кінець 2015 року кількість активних SIM-карток в Україні становила близько 60,7 млн штук¹, а рівень проникнення мобільного зв'язку в Україні – 142 відсотки². Зростає попит населення на швидкісні та широкосмугові телекомунікаційні послуги із застосуванням перспективних радіотехнологій, подальше впровадження яких в Україні потребує додаткового радіочастотного ресурсу, що практично вичерпаний у ринково привабливих смугах частот. Проблема дефіциту РЧР в Україні для надання нових телекомунікаційних послуг може бути вирішена шляхом його ефективного використання, зокрема за рахунок конверсії.

Слід зазначити, що проблема дефіциту радіочастотного ресурсу властива багатьом країнам світу. В Рішенні від 07.03.2002 № 676/2002/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС про правові рамки для радіоспектральної політики в Європейській Спільноті (Радіоспектральне Рішення) зазначено, що повноцінний розвиток ринку телекомунікацій можливий тільки шляхом здійснення заходів щодо ефективного використання радіочастотного ресурсу та скоординованих довгострокових стратегій використання цього ресурсу та стратегій інвестування з урахуванням тенденцій розвитку радіотехнологій, координації дій усіх країн Європейського Співтовариства та проведення активної роботи у міжнародних організаціях, що забезпечить повноцінний розвиток сучасних телекомунікаційних мереж, створить умови для організації

¹ Інформація розміщена на сайті uk.wikipedia.org.

² Згідно з даними Держстату населення України станом на 01.01.2016 становило 42 760,5 тис. осіб.

роумінгу для рухомих мереж зв'язку, гармонізацію стандартів та прийнятну вартість нового обладнання³.

У міжнародній практиці використовуються різні методи при визначенні розміру плати за використання радіочастотного спектра (далі – **спектр**)⁴. Більшість країн ставлять своєю головною метою найбільш вигідне та ефективне використання спектра. У деяких випадках на перший план виходять економічна вигода і суспільна користь, стимулювання конкуренції або інтереси держави.

Незважаючи на розвиток відносин у вказаній сфері, визначені у чинному законодавстві України засади діяльності органів державної влади та суб'єктів господарювання – користувачів РЧР України є застарілими, не відповідають вимогам часу та євроінтеграційним процесам в Україні. Також слід зазначити, що на сьогодні в Україні не проводились дослідження щодо визначення реальної вартості радіочастотного ресурсу, за якою мають визначатись ставки плати (збору) за користування РЧР.

Протягом 2013–2015 років до Державного бюджету України надійшло майже **4,3 млрд грн** рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом, при цьому питома вага цього платежу у загальній сумі податкових надходжень протягом дослідженого періоду дещо збільшилася – з 0,4 відс. у 2013 році до 0,5 відс. у 2014–2015 роках.

Специфікою діяльності в сфері користування РЧР України є потреба в запровадженні дієвого та ефективного державного нагляду, оскільки нелегальна експлуатація радіоелектронних засобів призводить не тільки до зменшення надходжень до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР, а й створює радіоперешкоди суб'єктам господарювання, котрі працюють у рамках законодавства.

Така тема є досить актуальною на цей час, оскільки сталий розвиток ринку телекомунікаційних послуг з використанням радіотехнологій потребує зваженого системного підходу під час реалізації державної політики у згаданій сфері, зокрема і в сфері оподаткування, який сприяв би запровадженню інноваційно-інвестиційного механізму користування РЧР України.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ РАДІОЧАСТОТНОГО РЕСУРСУ УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ У ЦЬЙ СФЕРІ ТА СПРАВЛАННЯ РЕНТНОЇ ПЛАТИ (ЗБОРУ) ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.09.2008 № 1189-р схвалено Концепцію Державної програми ефективного використання радіочастотного ресурсу України із застосуванням перспективних радіотехнологій (далі – **Концепція**), в якій, зокрема, зазначалось, що в Україні

³ Абзац перший розділу "Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання" Концепції Державної програми ефективного використання радіочастотного ресурсу України із застосуванням перспективних радіотехнологій, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.09.2008 № 1189-р.

⁴ Інформація щодо методів визначення розмірів плати за РЧР в деяких країнах світу наведена в додатку 1.

виникла проблема дефіциту РЧР для надання нових телекомунікаційних послуг. Концепцією запропоновано два варіанти розв'язання проблеми ефективного використання РЧР України:

- **перший** – необхідно розробити та забезпечити виконання Державної програми ефективного використання РЧР України із застосуванням перспективних радіотехнологій. Ця програма мала бути розрахована на період до 2022 року;

- **другий** – впровадження новітніх радіотехнологій на вимогу користувачів РЧР, що може призвести до хаотичності та уповільнення розвитку телекомунікацій, оскільки впровадження новітніх радіотехнологій потребує тривалої роботи та значного обсягу фінансування. При цьому Україна не зможе впливати на рішення, які приймаються міжнародними організаціями, щодо визначення напрямів розвитку окремих радіотехнологій або радіослужб, що ускладнить роботу із захисту національних інтересів на міжнародній арені.

Незважаючи на зазначені ризики, на сьогодні Державна програма ефективного використання РЧР України із застосуванням перспективних радіотехнологій Кабінетом Міністрів України (далі – Кабмін) не затверджена, отже, розвиток в Україні телекомунікацій з використанням РЧР здійснюється хаотично без належного державного регулювання впровадження спектрально ефективних та соціально значущих радіотехнологій.

Довідково. Рекомендаціями парламентських слухань на тему: "Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України", затверджених постановою Верховної Ради України від 31.03.2016 № 1073-VIII, щодо формування державної політики у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (пункт 1) рекомендовано Кабміну розробити та подати на розгляд Верховної Ради України, зокрема, законопроекти про Державну програму розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні; з питань вільного та спільного використання публічних інформаційних ресурсів та даних користування радіочастотним ресурсом, які мають бути розроблені на засадах імплементації законодавства Європейського Союзу та міжнародного права із залученням провідних вчених і фахівців Національної академії наук України, національних галузевих академії наук, наукових установ, вищих навчальних закладів та громадських організацій, представників бізнесу сфери ІКТ.

Закон України від 01.06.2000 № 1770 "Про радіочастотний ресурс України" (далі – **Закон № 1770**) встановлює правову основу користування РЧР України, визначає повноваження держави щодо умов користування РЧР України, права, обов'язки і відповідальність органів державної влади, що здійснюють управління і регулювання в цій сфері, та фізичних і юридичних осіб, які користуються та/або мають намір користуватися РЧР України.

Згідно зі статтею 10 Закону № 1770 Кабмін затверджує Національну таблицю розподілу смуг радіочастот⁵ і План використання радіочастотного ресурсу України⁶.

Відповідно до статті 12 Закону № 1770 користування РЧР України підлягає державному регулюванню. Органом державного регулювання у сфері користування РЧР України є **національна комісія, що здійснює державне регулювання у**

⁵ Національна таблиця розподілу смуг радіочастот України затверджена постановою Кабміну від 15.12.2005 № 1208 (із змінами).

⁶ План використання радіочастотного ресурсу України затверджений постановою Кабміну від 09.06.2006 № 815 (із змінами).

сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ), яка утворюється відповідно до Закону України від 18.11.2003 № 1280 "Про телекомунікації"⁷ (далі – Закон № 1280).

Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затверджене Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067 (далі – **Положення № 1067**).

*Довідково. Відповідно до Указу Президента України від 23.11.2011 № 1065 була ліквідована Національна комісія з питань регулювання зв'язку України (далі – НКРЗ). Водночас Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067 утворено Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Отже, зважаючи на норми статей 104 і 105 Цивільного кодексу України, **НКРЗІ не є правонаступником НКРЗ**, проте на неї покладено виконання практично всіх функцій НКРЗ.*

Аудитом встановлено, що **НКРЗІ не забезпечено виконання вимог частини другої статті 36 Закону № 1770 щодо встановлення ліцензійних умов користування РЧР України**. Так, у дослідженому періоді були чинними Ліцензійні умови користування радіочастотним ресурсом України, затверджені рішенням НКРЗ від 19.08.2005 № 53, зареєстровані в Мін'юсті 20.10.2005 за № 1237/11517 (далі – **Ліцензійні умови № 53**). Водночас НКРЗІ під час винесення змін в Ліцензійні умови № 53 (рішення від 30.09.2014 № 676) не була замінена назва органу регулювання у сфері користування радіочастотним ресурсом України, а саме: "НКРЗ" на "НКРЗІ".

Відповідно до частини тринадцятої статті 32 Закону № 1770 НКРЗІ публікує реєстр виданих ліцензій та інформацію щодо процедур видачі ліцензій на користування РЧР у своєму офіційному бюлетені та на веб-сайті. Зазначений реєстр ведеться НКРЗІ за формою, затвердженою рішенням НКРЗ від 12.04.2007 № 684 "Про Ліцензійні реєстри виданих ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та виданих ліцензій на вид діяльності у сфері телекомунікацій". Відповідна форма такого реєстру НКРЗІ не затверджувалася. Крім того, **нормативними актами не визначено порядку ведення цього реєстру**.

До сфери управління НКРЗІ належить Державне госпрозрахункове підприємство "Український державний центр радіочастот" (далі – **УДЦР**), яке утворено відповідно до статті 16 Закону № 1770. Перелік платних адміністративних послуг, які надаються Національною комісією з питань регулювання зв'язку та Державним підприємством "Український державний центр радіочастот", затверджено розпорядженням Кабміну від 23.05.2011 № 668 (далі – **Розпорядження № 668**). Слід зазначити, що **Розпорядження № 668 містить посилання на НКРЗ, що припинила свою діяльність, а також нормативний акт, що втратив чинність**⁸.

⁷ Від 18.11.2003 № 1280 (із змінами).

⁸ Рішення НКРЗ від 11.12.2008 № 1256 "Про затвердження Тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства "Український державний центр радіочастот", пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та виділенням номерного ресурсу", зареєстроване в Мін'юсті 25.12.2008 за № 1238/15929, втратило чинність з 03.07.2015 згідно з рішенням НКРЗІ від 07.04.2015 № 195 "Про затвердження Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства "Український державний центр радіочастот", пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж, і визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗ та НКРЗІ", зареєстрованим у Мін'юсті 10.06.2015 № 687/27132.

Згідно із статтею 1 Закону України від 06.09.2005 № 2806 "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" (далі – **Закон № 2806**) дозвільні органи⁹ – суб'єкти надання адміністративних послуг, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону видавати документи дозвільного характеру.

Водночас, відповідно до статті 1 Закону України від 06.09.2012 № 5203 "Про адміністративні послуги" (далі – **Закон № 5203**), **суб'єктом надання адміністративної послуги є, зокрема, орган виконавчої влади, інший державний орган, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, уповноважені згідно із законом надавати адміністративні послуги.**

Разом з тим, статтею 20 "Прикінцеві та перехідні положення" Закону № 5203¹⁰ **Кабміну доручалось, зокрема: у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом підготувати та подати до Верховної Ради України проекти законів про внесення змін до законодавчих актів України: забезпечити з дня набрання чинності законом про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання, але не пізніше ніж з 1 січня 2013 року, припинення надання підприємствами, установами, організаціями адміністративних послуг.**

Отже, діяльність УДЦР відповідно до вимог Закону № 1770 в частині видачі дозвільних документів не узгоджується із вимогами Законів № 2806 та № 5203, які до дозвільних органів та суб'єктів надання адміністративних послуг не відносять підприємства.

Законом України від 09.04.2014 № 1193 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру"¹¹ (далі – **Закон № 1193**) внесено зміни, зокрема до Закону № 1770, згідно з якими скорочувався перелік дозволів, необхідних для ведення діяльності у сфері використання РЧР. Пункт 4 розділу II "Прикінцеві положення" Закону № 1193 НКРЗІ передбачає, зокрема, приведення своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом, однак не визначає відповідного строку. Отже, з 26.07.2014 **НКРЗІ не забезпечено:**

- відповідного **правого врегулювання Положення № 1067** в частині повноважень НКРЗІ щодо: встановлення відповідно до закону розмірів плати за видачу дозволів на ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв; визначення переліків радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, для ввезення з-за кордону та експлуатації яких не потрібні дозволи, з метою **приведення його у відповідність із вимогами Закону № 1770, з якого такі норми виключено;**

⁹ Термін у редакції Закону України від 12.02.2015 № 191 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)" щодо внесення змін до Закону № 2806 **набрав чинності з 05.10.2015.** До цих змін: "дозвільні органи – органи виконавчої влади, державні колегіальні органи, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону видавати документи дозвільного характеру" (стаття 1 Закону № 2806).

¹⁰ В редакції, що діяла до **29.12.2015** (до набрання чинності змін, внесених до Закону № 5203 Законом України від 10.12.2015 № 888 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг").

¹¹ Набрав чинності з 26.04.2014.

- перегляду та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗ від 05.02.2009 № 1338, зареєстрованого у Мін'юсті 17.03.2009 за № 242/16258, яким затверджено Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв.

Згідно із статтею 57 Закону № 1770 користування радіочастотним ресурсом в Україні здійснюється на платній основі. **Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України встановлюється Податковим кодексом України.**

Відносини, що виникають у сфері справляння рентної плати (збору) за користування РЧР, а саме: порядок адміністрування платників, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства регулює Податковий кодекс України¹² від 02.12.2010 № 2755 (далі – **Податковий кодекс**).

До 01.01.2015 до загальнодержавних податків та зборів належав **збір за користування радіочастотним ресурсом України** (підпункт 9.1.11 пункту 9.1 статті 9 Податкового кодексу). З 01.01.2015 у зв'язку з набранням чинності Законом України від 28.12.2014 № 71 "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи" (далі – **Закон № 71**) до Податкового кодексу були внесені зміни, відповідно до яких, зокрема, **запроваджено справляння рентної плати** (підпункт 9.1.6 пункту 9.1 статті 9 Податкового кодексу), до складу якої, зокрема, входить **рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України** (підпункт 251.1.3 пункту 251.1 статті 251 Податкового кодексу).

Довідково. З 01.01.2015, у зв'язку із набранням чинності Законом № 71, розділ IX "Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України" Податкового кодексу викладений у такій редакції: "Розділ IX Рентна плата", а розділи X "Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобуваються в Україні", XI "Плата за користування надрами" та XV "Збір за користування радіочастотним ресурсом України" Податкового кодексу виключено.

При цьому визначення платників збору та рентної плати за користування РЧР, порядок їх адміністрування не зазнав суттєвих змін¹³. Так, платниками рентної плати (збору) за користування РЧР є загальні користувачі РЧР України, визначені законодавством про радіочастотний ресурс, яким надано право користуватися РЧР України в межах виділеної частини смуг радіочастот загального користування на підставі ліцензії на користування РЧР України; ліцензії на мовлення та дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу (далі – **РЕЗ**) та випромінювального пристрою (далі – **ВП**); дозволу на експлуатацію РЕЗ та ВП, отриманого на підставі договору з власником ліцензії на мовлення; дозволу на експлуатацію РЕЗ та ВП. Не були платниками рентної

¹² Набрав чинності з 01.01.2011, крім окремих норм, визначених у пункті 1 Розділу XIX "Прикінцеві положення" Податкового кодексу.

¹³ До 01.01.2015 питання справляння збору за користування радіочастотним ресурсом України врегульовувались статтями 318 – 322 розділу XV "Збір за користування радіочастотним ресурсом України" Податкового кодексу, з 01.01.2015 – статтями 251, 254, 257, 258 Розділу IX "Рентна плата" Податкового кодексу.

плати (збору) за користування РЧР спеціальні користувачі, перелік яких визначено законодавством про радіочастотний ресурс, та радіоаматори.

Об'єктом оподаткування рентною платою (збором) за користування РЧР є ширина смуги радіочастот, що визначається як частина смуги радіочастот загального користування у відповідному регіоні та зазначена в ліцензії на користування РЧР України або в дозволі на експлуатацію РЕЗ та ВП для технологічних користувачів та користувачів, які користуються РЧР для розповсюдження телерадіопрограм.

Ставки рентної плати (збору) за користування РЧР **визначалися залежно від виду радіозв'язку, діапазону радіочастот за 1 МГц смуги радіочастот на місяць в гривнях.** Слід зазначити, що до 01.01.2015 стаття 320 Податкового кодексу три рази викладалася в новій редакції¹⁴ в частині збільшення розміру ставок збору за користування РЧР. Розмір ставок рентної плати за користування РЧР протягом 2015 року не переглядався¹⁵. Також слід зазначити, що з **01.04.2014**¹⁶ запроваджено застосування **понижувального коефіцієнта (0,75)** для ширини смуги радіочастот до 30 МГц (15 x 2) у кожному регіоні окремо, що належать окремому платнику рентної плати (збору) – користувачу РЧР¹⁷.

Аудитом встановлено, що з моменту запровадження збору за користування РЧР, тобто більше п'ятнадцяти років, не переглядалися підходи щодо визначення факторів, які можуть впливати на розміри рентної плати (збору) за користування РЧР з урахуванням міжнародного досвіду у цій сфері, з метою стимулювання користувачів РЧР ефективно використовувати наданий їм ресурс.

*Довідково. В багатьох країнах розрахунок розміру плати за користування РЧР при використанні методу стимулюючих платежів проводиться з урахуванням: ширини використовуваного діапазону; географічних характеристик регіону; щільності населення; застосовуваних технологій; кількості терміналів. Додатково застосовується певний фінансовий коефіцієнт*¹⁸.

Для збору за користування РЧР (до 01.01.2015) базовий податковий (звітний) період дорівнював календарному місяцю, для рентної плати (з 01.01.2015) – календарному кварталу. При цьому у податковому (звітному) періоді платники рентної плати за користування РЧР сплачували авансові

¹⁴ З 13.01.2012, у зв'язку із набранням чинності Законом України від 22.12.2011 № 4235 "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду ставок деяких податків і зборів", з 04.01.2013 – Законом України від 20.11.2012 № 5503 "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду ставок деяких податків і зборів"; з 01.04.2014 – Законом України від 27.03.2014 № 1166 "Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні".

¹⁵ З 01.01.2016, у зв'язку із набранням чинності Законом України від 24.12.2015 № 909 "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році" пункт 254.4 статті 254 Податкового кодексу викладено в новій редакції.

¹⁶ Зміни, внесені Законами № 1166 (з 01.04.2014) та № 71 (з 01.01.2015).

¹⁷ Зноска до таблиці, викладеної в статті 320 Податкового кодексу в редакції, що діяла до 01.01.2015, та в пункті 254.4 статті 254 Податкового кодексу в редакції, що діяла з 01.01.2015.

¹⁸ За матеріалами статті "Рахунок іде на частоти. Зарубіжні підходи к визначенню плати за спектр" розміщеної 04.12.2013 на сайті <http://rspectr.com>.

внески з рентної плати у податковому (звітному) періоді до 30 числа кожного місяця (у лютому – до 28 або 29 числа), розмір яких складався з однієї третини суми податкових зобов'язань з рентної плати, визначеної у податковій декларації за попередній податковий (звітний) період (пункт 257.4 статті 257 Податкового кодексу в редакції, що діяла до 01.01.2016).

Під час аудиту встановлено, що **Мінфіном¹⁹ та ДФС не було забезпечено своєчасного затвердження форми Податкової декларації з рентної плати.** Так, пунктом 9 розділу II "Прикінцеві положення" Закону № 71 Кабмін зобов'язано протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом (тобто до **01.04.2015**) забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом. Проте форма Податкової декларації з рентної плати була затверджена наказом Мінфіну від 17.08.2015 № 719, зареєстрованим у Мін'юсті 03.09.2015 за № 1051/27496 (**набрав чинності з 29.09.2015**).

Встановлено, що **окремі норми Закону № 1770 не узгоджуються з нормами Податкового кодексу.** Так, з 01.01.2015 норми статті 58 Закону № 1770, які регулюють відносини, пов'язані із відповідальністю за несплату або несвоєчасну сплату збору за користування РЧР, який справлявся до 01.01.2015, не узгоджуються із нормами статті 57 Закону № 1770 та підпункту 258.2.4 пункту 258.2 статті 258 Податкового кодексу, яким регулюються відносини, пов'язані із несплатою рентної плати за користування РЧР або сплатою її в неповному обсязі шляхом подання інформації про таких платників до НКРЗІ, для вжиття до них заходів згідно із законодавством. Крім того, частина четверта статті 58 Закону № 1770 містить термін "обов'язкові платежі", який з 11.08.2013 у зв'язку із внесенням змін до Податкового кодексу Законом України від 04.07.2013 № 404 "Про внесення змін до Податкового кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи" замінено терміном "платежі". Отже, статті 57 і 58 Закону № 1770 потребують відповідного правового врегулювання.

Таким чином, протягом 2013–2015 років нормативно-правове забезпечення з питань справляння рентної плати (збору) за користування РЧР було неузгодженим та недосконалим, що певною мірою зменшувало рівень ефективності контролю за використанням РЧР України та справлянням рентної плати (збору) за користування РЧР. Зокрема, органами державної влади не забезпечено розроблення та затвердження Державної програми ефективного використання радіочастотного ресурсу України із застосуванням перспективних радіотехнологій, а також урахування світового досвіду справляння плати за користування РЧР при підготовці проектів нормативно-правових актів з питань справляння рентної плати (збору) за користування РЧР. Як наслідок – в Україні розвиток телекомунікацій з використанням РЧР здійснювався хаотично, а ставки рентної плати (збору) за користування РЧР були економічно необґрунтованими.

¹⁹ Відповідно до пункту 46.5 статті 46 Податкового кодексу форма податкової декларації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

2. ОБҐРУНТОВАНІСТЬ ПЛАНУВАННЯ ТА ДИНАМІКА НАДХОДЖЕНЬ РЕНТНОЇ ПЛАТИ (ЗБОРУ) ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Відповідно до пункту 16 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України рентну плату (збір) за користування РЧР включено до складу доходів загального фонду Державного бюджету України.

Згідно з частиною другою статті 32 Бюджетного кодексу Мінфін відповідає за складання проекту закону про Державний бюджет України, визначає основні організаційно-методичні засади бюджетного планування, які використовуються для підготовки бюджетних запитів і розроблення проекту Державного бюджету України та прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди.

В додатку 1 до законів України про Державний бюджет України на 2013–2014 роки визначено доходи загального фонду державного бюджету від збору за користування РЧР за ККДБ 19070000, на 2015 рік – від рентної плати за користування РЧР за ККДБ 13060000.

Аудитом встановлено, що при здійсненні Мінфіном прогнозних розрахунків надходжень до державного бюджету на 2013–2015 роки рентної плати (збору) за користування РЧР застосовувались різні методи, при цьому розпорядчі документи, які б визначали методологію цих розрахунків, Мінфіном не затверджувались²⁰. Також встановлено, що ДФС (Міндоходів, ДПС) щорічно надавали Мінфіну пропозиції з питань прогнозу надходжень до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР з урахуванням прогнозу макроекономічних показників.

На етапі прогнозування податкових надходжень до державного бюджету та підготовки проектів Державного бюджету України на 2013 рік ДПС, на 2014 рік Міндоходів, на 2015 рік ДФС надсилали Мінфіну пакети документів, які містили пропозиції щодо формування доходної частини Державного бюджету України²¹.

Відповідно до інформації Мінфіну, розрахунки прогнозних надходжень до державного бюджету на 2013 рік збору за користування РЧР України були проведені міністерством, зважаючи на розмір річного показника цього збору, затвердженого в Законі України від 22.12.2011 № 4282 "Про Державний бюджет України на 2012 рік" в обсязі 830,7 млн грн, та ставок збору, **збільшених на 7,9 відс.** відповідно до Закону України від 20.11.2012 № 5503 "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду ставок деяких податків і зборів". Затверджена Законом України від 06.12.2012 № 5515 "Про Державний бюджет України на 2013 рік" сума надходжень зазначеного збору становила **896,3 млн гривень**.

²⁰ Лист Мінфіну від 28.03.2016 № 31-11210-12-13/8957 "Щодо надання інформації".

²¹ Прогнозні показники надходжень рентної плати (збору) за користування РЧР до державного бюджету на 2013 рік направлялись Мінфіну листами ДПС від 24.05.2012 № 7468/5/20-1116-2, від 19.10.2012 № 3702/0/51-12/20-1116-2 та від 30.11.2012 № 6295/0/51-12/20-1116-2; на 2014 рік – листами Міндоходів від 30.08.2013 № 11263/5/99-99-20-01-01-16-2 та від 02.12.2013 № 18771/5/99-99-20-01-01-16-2; на 2015 рік – листами ДФС (Міндоходів) від 25.04.2014 № 7812/5/99-99-20-01-01-16-2, від 13.05.2014 № 8889/5/99-99-20-01-01-16-2.

Довідково. ДПС прогнозний показник надходжень збору за користування РЧР розраховано у розмірі **890,8 млн грн**, з огляду на очікувані надходження у 2012 році при незмінній базі оподаткування та щомісячні надходження, які у середньому становили 74,2 млн гривень.

Законом України від 16.01.2014 № 719 "Про Державний бюджет України на 2014 рік" (далі – **Закон № 719**) надходження збору за користування РЧР затверджені в розмірі **3 939,3 млн гривень**. Водночас **Мінфіном не надано обґрунтувань та пояснень, яким чином був розрахований цей показник** (лист Мінфіну від 28.03.2016 № 31-11210-12-13/8957 "Щодо надання інформації").

При цьому Законом України від 27.03.2014 № 1165 "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2014 рік", що набрав чинності з 03.04.2014, були внесені зміни до Закону № 719, якими, зокрема, показник надходжень збору за користування РЧР був **зменшений на 2 443,7 млн грн та затверджений у розмірі 1 495,6 млн грн, тобто у 2,6 раза менше, порівняно із показником, затвердженим на початок року**. Зазначений уточнений показник надходжень збору був розрахований Мінфіном зважаючи на фактичні середньомісячні нарахування збору за 2013 рік у розмірі 76,5 млн грн та збільшення у 2 рази ставок збору (розрахунок Мінфіну наведено в додатку 2).

Довідково. Міндоходів прогнозний показник надходжень збору за користування РЧР на 2014 рік розраховувався за двома сценаріями у розмірах **940,1 млн грн та 946,7 млн грн відповідно, при цьому Міндоходів не враховувало підвищення ставок збору**.

Законом України від 28.12.2014 № 80 "Про Державний бюджет України на 2015 рік" (далі – **Закон № 80**) надходження рентної плати за користування РЧР були затверджені в розмірі **1 471,9 млн гривень**. Зазначений прогнозний показник розрахований Міндоходів та, згідно з інформацією Мінфіну, врахований ним при підготовці проекту закону України про Державний бюджет України на 2015 рік.

Разом з тим, у зв'язку з продажем у 2015 році ліцензій для впровадження радіотехнології "Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)", Мінфіном розраховані додаткові надходження рентної плати в обсязі 240,0 млн грн (додаток 3). Відповідні зміни були внесені Законом України від 02.03.2015 № 217 "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2015 рік", що набрав чинності з 13.03.2015, яким надходження від рентної плати за користування РЧР були затверджені в розмірі **1 711,9 млн гривень**.

Протягом дослідженого періоду спостерігалась позитивна тенденція щодо збільшення надходжень рентної плати (збору) за користування РЧР до державного бюджету (табл. 1).

Встановлено, що у 2013 році до державного бюджету надійшло на 11,7 відс. (97,9 млн грн) більше зазначеного платежу, ніж у 2012 році (840,5 млн грн), у 2014 році – на 42,6 відс. (399,8 млн грн) більше, ніж у 2013 році, у 2015 році – на 48,4 відс. (647,1 млн грн) більше, ніж у 2014 році.

Стан справляння рентної плати (збору) за користування РЧР протягом 2013–2015 років
(за даними ДФС (Міндоходів, ДПС))

млн грн

Рік	Надходження				Переплата**			Податковий борг**	Списаний податковий борг
	План*	Факт	Виконання		Надміру сплачені суми	Суми, які сплачені та будуть нараховані в наступному звітному період	Всього		
			+ / -	%					
2013	896,3	938,4	+ 42,1	104,7	21,9	0,9	22,8	–	–
2014	1 495,6	1 338,2	- 157,4	89,5	2,1	0,2	2,3	–	–
2015	1 711,9	1 985,3	+ 273,4	116,0	156,0	0,4	156,4	1,0	0,2

* з урахуванням змін

** станом на кінець року

Головними чинниками, що впливали на динаміку надходжень рентної плати (збору) за користування РЧР, були підвищення ставок цього платежу²², а також суттєве збільшення у 2015 році сум переплат. Так, наприклад, з 01.01.2013 до 01.01.2016 ставки рентної плати (збору) за користування РЧР підвищились майже в **2,2 рази**. Водночас без урахування сум переплат рентної плати за користування РЧР, **перевиконання планових показників у 2015 році становило близько шести відс. (117,0 тис. грн), а не 16 відсотків.**

Довідково. Основними причинами виникнення переплат у 2015 році були: *сплата суб'єктами господарювання авансових внесків рентної плати за користування РЧР; надміру сплачені кошти суб'єктами господарювання в рахунок майбутніх періодів.*

За інформацією Мінфіну, невиконання планових показників надходжень рентної плати за користування РЧР у 2014 році зумовлено анексією АР Крим та подіями в зоні проведення АТО на території Донецької та Луганської областей.

Аудитом встановлено, що в окремих випадках центральним апаратом ДПС (Міндоходів) у 2013 році доводились до своїх територіальних органів необґрунтовані індикативні показники збору за користування РЧР, які не враховували наявної бази оподаткування. Наприклад, доведені індикативні показники надходжень цього збору до ГУ Міндоходів в АР Крим та у м. Севастополі були **перевиконані більше ніж у 3 рази** (додаток 4).

За наданою центральним апаратом ДФС інформацією, податковий борг з рентної плати за користування РЧР обліковувався лише станом на 01.01.2016 у сумі **968,5 тис. грн**, а списання безнадійного боргу також проводилось тільки у 2015 році у сумі **199,5 тис. гривень**. Проте аналіз узагальненої податкової звітності²³, яка офіційно надавалась Міндоходів до Рахункової палати, показав,

²² Пунктом 4 розділу XIX "Прикінцеві положення" Податкового кодексу Кабмін зобов'язано щорічно до 1 червня вносити до Верховної Ради України проект закону про внесення змін до цього Кодексу щодо ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції, зокрема з рентної плати (збору) за користування РЧР.

²³ Проаналізовано дані звітності: "Про податковий борг за грошовими зобов'язаннями, самостійно визначеними платниками податків та визначеними за результатами контрольної роботи, без урахування податкового боргу платників податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанову) про зупинення провадження у справі до державного бюджету станом на 01.01.2014", "Зведена інформація про суми списаного податкового боргу до Державного бюджету України станом на 01.01.2014".

що податковий борг із збору за користування РЧР станом на 01.01.2014 становив **470,9 тис. грн**, а списання безнадійного боргу у 2013 році – **31,8 тис. гривень**. Отже, центральний апарат ДФС не володіє достовірною інформацією щодо результатів роботи органів Міндоходів з податковим боргом у 2013 році.

Таким чином, Мінфіном не забезпечено на належному рівні планування (прогнозування) надходжень рентної плати (збору) за користування РЧР до державного бюджету. Так, через необґрунтоване планування надходжень цього платежу на 2014 рік, вони були значно завищені, як наслідок, протягом 2014 року показник надходжень збору за користування РЧР був зменшений у 2,6 раза, порівняно із показником, затвердженим на початок року.

Разом з тим, збільшення надходжень рентної плати (збору) за користування РЧР протягом дослідженого періоду більше ніж у 2 рази пов'язано із суттєвим підвищенням ставок цього платежу. Крім того, переплата за зазначеним платежем у 2015 році становила майже 8 відс. загальної суми надходжень рентної плати за користування РЧР, що може негативно вплинути на виконання планових завдань у 2016 році.

3. СТАН ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ ПОВНОВАЖЕНЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА З ПИТАНЬ СПРАВЛЯННЯ РЕНТНОЇ ПЛАТИ (ЗБОРУ) ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ

3.1. Аналіз практики ліцензування та видачі дозволів у сфері користування радіочастотним ресурсом у смугах радіочастот загального користування

Користування РЧР України здійснюється, зокрема, на підставі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України (далі – ліцензії). Порядок видачі, переоформлення, продовження терміну дії, анулювання ліцензій та видачі дублікатів таких ліцензій регулюється статтями 31 – 39 Закону № 1770 і Ліцензійними умовами № 53.

Згідно з підпунктом 13 пункту 4 Положення № 1067 НКРЗІ, зокрема, відповідно до законодавства здійснює ліцензування та реєстрацію у сфері надання телекомунікаційних послуг та користування РЧР.

Таблиця 2

Кількість виданих, переоформлених, анульованих ліцензій, ліцензій, за якими продовжено термін їх дії та стосовно яких видано дублікат, протягом 2013–2015 років

Показник	2013	2014	2015
Видано та продовжено термін дії	372	279	233
Переоформлено	77	69	91
Видано дублікатів	0	1	0
Анульовано всього, в тому числі:	80	48	41
- за заявою ліцензіата	61	42	35
- за порушення законодавства	19	6	1
- за рішенням про скасування державної реєстрації	0	0	1
- за рішенням суду	0	0	4

Аналіз даних, наведених в табл. 2, свідчить про зменшення кількості виданих і продовжених ліцензій. Так, у 2014 році видано на 93 одиниці (на 25,0 відс.) менше, ніж у 2013 році, у 2015 році – на 46 одиниць (на 16,5 відс.) менше, ніж у 2014 році. Це обумовлено в першу чергу тим, що **радіочастотний спектр у ринково привабливих смугах частот практично вичерпано**. Крім того, за поясненням НКРЗІ, за вказаний період значно збільшилися витрати на впровадження та ведення бізнесу у сфері користування РЧР, в основному через різке зростання вартості іноземної валюти.

Аудитом встановлено, що **НКРЗІ не забезпечено на належному рівні контролю за дотриманням вимог законодавства при ліцензуванні у сфері користування РЧР у смугах радіочастот загального користування**. Так, при вибірковій перевірці ліцензійних справ встановлені випадки недотримання НКРЗІ вимог Закону № 1770 та Ліцензійних умов № 53 при видачі ліцензій суб'єктам господарювання, які мали намір здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій, що передбачає використання РЧР, зокрема:

- у ліцензіях на продовження терміну дії певної попередньої ліцензії **не зазначались терміни початку та повного освоєння замовлених смуг радіочастот** (додаток 8 до Ліцензійних умов № 53) (із перевірених 55 справ це порушення мало місце у восьми);

- наведена в довідці про склад працівників інформація достовірно не підтверджувала кадрове забезпечення спроможності заявника користуватися РЧР (пункт 5 частини четвертої статті 32 Закону № 1770, пункт 2.1 Ліцензійних умов № 53). В основному такі факти встановлено у ліцензійних справах фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, в яких здебільшого у довідці про склад працівників зазначалась одна особа – "керівник" без підтвердження освіти та досвіду роботи (із перевірених 55 справ таке порушення мало місце у трьох). При цьому слід ураховувати, що відсутність належного кадрового забезпечення спроможності ліцензіата користуватися РЧР може призводити до надання ним неякісних послуг, а також до приховування використання у своїй діяльності найманих працівників, і, як наслідок, до ухилення від оподаткування виплат таким працівникам.

Отже, рішення НКРЗІ щодо надання ліцензій в окремих випадках приймалися без належного опрацювання на відповідність вимогам законодавства про РЧР пакетів документів, що подавались суб'єктами господарювання, які мали намір здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій, що передбачає використання РЧР, а отже існували корупційні ризики при виконанні посадовими особами НКРЗІ своїх професійних обов'язків.

Довідково. Відповідно до частини сьомої статті 32 Закону № 1770 оформлення та подання документів для отримання ліцензії з порушенням вимог цієї статті, якою встановлено обов'язковий перелік документів, що подаються разом із заявою, є підставою для залишення заяви без розгляду.

Аудитом встановлено факт, коли за результатами перевірки ліцензіата, проведеної уповноваженими НКРЗІ посадовими особами, через відсутність кадрового забезпечення, спроможність ліцензіата користуватися РЧР, надану йому ліцензію, було анульовано на підставі акта про виявлення недостовірних відомостей у документах, поданих суб'єктом господарювання для одержання

ліцензії. Наприклад, із зазначеної підстави рішенням НКРЗІ від 19.08.2014 № 582 анульовано ліцензію № 7487, видану ліцензіату (штат працівників на момент подання заяви та на момент перевірки складався з одного працівника – директора). На період проведення аудиту, справа щодо правомірності анулювання ліцензії за заявою ліцензіата знаходилася в касаційному оскарженні у Вищому адміністративному суді України.

Вибірковою перевіркою ліцензійних справ встановлено факт **невиконання НКРЗІ вимог частини третьої статті 33 Закону № 1770** щодо скасування рішення про видачу ліцензії або прийняття рішення про визнання такої ліцензії недійсною, у разі ненадання заявником у встановлені терміни документа, що підтверджує внесення плати за її видачу. Так, НКРЗІ прийнято рішення від 23.12.2014 № 828 про видачу ліцензії, про що ліцензіата було повідомлено листом НКРЗІ від 26.12.2014 № 04-7780/092. Підприємство листом від 23.01.2015 № 17 просило НКРЗІ продовжити термін внесення плати за ліцензію до 25.02.2015 у зв'язку із скрутним фінансовим становищем. Плату за ліцензію підприємством внесено 19.02.2015 і 20.02.2015, дата видачі ліцензії 26.02.2015. При цьому слід зазначити, що **законодавством не передбачені підстави та повноваження НКРЗІ щодо можливості продовжувати терміни внесення суб'єктом господарювання плати за видачу ліцензій.**

Про початок користування радіочастотним ресурсом та повне освоєння заявленого РЧР ліцензіат протягом місяця повинен поінформувати НКРЗІ (пункт 3.3 Ліцензійних умов), проте **вибірковою перевіркою ліцензійних справ інформація ліцензіата про початок користування та повне освоєння заявленого РЧР здебільшого відсутня.**

Аудитом встановлені факти, коли **НКРЗІ продовжувався термін дії ліцензій ліцензіатам за наявності** службових записок департаменту державного нагляду НКРЗІ про **порушення ними законодавства про РЧР.** Зокрема:

- у ліцензійній справі № 7943 на продовження дії ліцензії є службова записка департаменту державного нагляду НКРЗІ від 13.05.2015 № 23/15, в якій зазначено, що Державною інспекцією зв'язку в ході планової перевірки ліцензіата встановлено порушення вимог частини другої статті 6 Закону № 1770 та вимог підпункту 4.1.8 пункту 4.1 Ліцензійних умов – не дотримано термінів початку та повного освоєння РЧР за ліцензією від 06.05.2010 № 6004, дію якої підприємство просило продовжити. Проте НКРЗІ термін дії ліцензії продовжено;

- у ліцензійній справі № 7961 на продовження дії ліцензії є службова записка департаменту державного нагляду НКРЗІ від 17.01.2015 № 40/14, в якій зазначено про порушення ліцензіатом параметрів випромінювання РЕЗ і невідповідності наданим дозволам встановлених РЕЗ, що є недотриманням вимог пункту 5 частини четвертої статті 18 Закону № 1770. Проте НКРЗІ термін дії ліцензії продовжено;

- під час перевірки ліцензійної справи № 8168 контрольною групою Рахункової палати встановлено, що рішення про продовження терміну дії ліцензії прийнято НКРЗІ 25.05.2015 за № 6173, про що повідомлено ліцензіата листом НКРЗІ від 29.05.2015 № 04-3066/112. Разом з тим, **ліцензію № 8168 видано 01.10.2015, тобто майже через 4 місяці після прийняття цього**

рішення, при цьому термін дії ліцензії починався з **09.09.2015** (діє до 08.09.2020). В справі є платіжне доручення від 25.09.2015 про внесення плати за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій, видачу дублікату ліцензій і довідка Управління державної казначейської служби України у Свалявському районі Закарпатської області про надходження такої плати до державного бюджету від 28.09.2015 № 02-10/136. Також в справі є службова записка департаменту державного нагляду НКРЗІ від 12.05.2015 № 398/13 щодо встановлення під час проведення планової перевірки ліцензіата порушення ним вимог підпункту 4.1.8 Ліцензійних умов, а саме за ліцензією від 10.09.2010 № 6173 перший дозвіл на експлуатацію РЕЗ отримано в листопаді 2011 року, тобто майже через рік після отримання ліцензії.

Довідково. Згідно з частиною другою статті 37 Закону № 1770 НКРЗІ не має права відмовити в продовженні терміну дії ліцензії, якщо ліцензіатом виконуються всі умови, зазначені в ліцензії, або ці умови не виконані з причин, які не залежали від користувача. Винятком є випадки, коли у смугах частот для радіотехнологій, зазначених у ліцензії, Планом використання радіочастотного ресурсу України не передбачено подальшого їх використання.

Слід зазначити, що розміри надходжень до державного бюджету плати за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій, видачу дублікатів ліцензій (ККДБ 22011400), незважаючи на обмеженість радіочастотного спектра в ринково привабливих смугах частот, до 2015 року були незначними.

Так, протягом 2012 року надійшло 175 млн грн плати за ліцензії, 2013 року – 24,9, 2014 року – 167,9, 2015 року – 9 078,7 млн гривень. Протягом вказаного періоду виконання планових показників забезпечено в повному обсязі.

Збільшення надходжень зазначеної плати у 2015 році більше ніж у 54 рази порівняно з 2014 роком обумовлено видачею ліцензій за результатами тендеру, проведеного НКРЗІ на отримання ліцензій на РЧР для впровадження радіотехнології "Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)". Переможці цього тендеру відповідно до рішення НКРЗІ від 27.02.2015 № 110 за видачу ліцензій загалом сплатили **8 770,4 млн грн** (з них: ТОВ "Астеліт" – 3 355,4 млн грн; ПрАТ "МТС Україна" – 2 715,0 млн грн; ПрАТ "Київстар" – 2 700,0 млн гривень).

Відповідно до статті 16 Закону № 1770 УДЦР, зокрема, здійснює видачу дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів. Дозвіл на експлуатацію видається на кожний окремий РЕЗ або ВП. Узагальнена інформація щодо сплачених суб'єктами господарювання сум плати за видачу, переоформлення, продовження терміну дії дозволів на експлуатацію РЕЗ та ВП, видачу їх дублікатів в **УДЦР відсутня**.

Присвоєння радіочастот РЕЗ у смугах радіочастот, виділених для телерадіомовлення, та видача відповідних дозволів на експлуатацію РЕЗ здійснюється УДЦР на підставі ліцензії на мовлення або подання Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (далі – **НРТР**) для багатоканальних телесистем, які передбачають використання РЧР України (частина четверта статті 50 Закону № 1770).

Узагальнена інформація щодо кількості діючих ліцензій на користування РЧР, на мовлення, дозволів на експлуатацію РЕЗ та ВП і кількість суб'єктів господарювання – користувачів РЧР у 2013–2015 роках наведена в табл. 3.

Кількість діючих ліцензій на користування РЧР, на мовлення, дозволів на експлуатацію РЕЗ та ВП і кількість суб'єктів господарювання – користувачів РЧР у 2013–2015 роках

Показник	Станом на 1 січня відповідного року			
	2013	2014	2015	2016
Ліцензії на користування РЧР України (за даними НКРЗІ)				
- кількість ліцензій	1 297	1 468	1 605	1 646
- кількість суб'єктів	536	630	669	674
Ліцензії на мовлення (за даними НРТР)				
- кількість ліцензій	2 444	2 411	2 424	2 483
- кількість суб'єктів	1 693	1 636	1 631	1 667
Дозволи на експлуатацію РЕЗ та ВП, видані технологічним користувачам* (за даними УДЦР)**				
- кількість дозволів	8 332	8 097	9 653	9 338
- кількість суб'єктів	4 255	3 669	3 111	2 957
Дозволи на експлуатацію РЕЗ мовлення, видані відповідно до ліцензій на мовлення**				
- кількість дозволів	5 837	3 798	4 178	4 292
- кількість суб'єктів	397	393	411	410

* технологічні користувачі і радіоаматори – юридичні чи фізичні особи, які користуються РЧР без надання телекомунікаційних послуг (пункт 3 частини четвертої статті 5 Закону № 1770).

** відомості формувались на підставі переліку (реєстру) користувачів радіочастотного ресурсу – платників рентної плати (збору) за користування РЧР (за першим дозволом залежно від смуги РЧР та регіону користування).

Слід зазначити, що суб'єкти господарювання, які **отримали ліцензію на мовлення**, набувають статусу платника рентної плати (збору) за користування РЧР у разі здійснення мовлення, використання каналів мовлення, мереж мовлення, каналів багатоканальних телемереж з експлуатацією РЕЗ і **додатково отримують відповідні дозволи**.

Залежно від діапазонів радіочастотного спектра, регіону користування РЧР, суб'єкти господарювання можуть отримувати декілька ліцензій та дозволів, кількість яких у дослідженому періоді могла змінюватися.

Таким чином, НКРЗІ не забезпечено на належному рівні дотримання вимог чинного законодавства при здійсненні ліцензування у сфері використання РЧР, що не сприяло ефективному використанню суб'єктами господарювання РЧР України.

3.2. Облік платників рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України

Нормами чинного законодавства ведення обліку платників податків визнано одну із форм податкового контролю. Згідно з пунктом 1.4 розділу 1. Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Мініфіну від 09.12.2011 № 1588, зареєстрованим у Мін'юсті 29.12.2011 за № 1562/20300 (із змінами), з метою проведення податкового контролю платники податків підлягають реєстрації або взяттю на облік в контролюючих органах за місцезнаходженням юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, місцем проживання особи (основне місце обліку), а також за місцем розташування (реєстрації) їх підрозділів, рухомого та нерухомого майна, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (неосновне місце обліку).

Особливістю діяльності користувачів РЧР, як вже зазначалось, є отримання ними відповідних ліцензій та дозволів на експлуатацію РЕЗ та ВП. Наявність зазначених документів, виданих НКРЗІ, НРТР та УДЦР, надає статус платника рентної плати (збору) за користування РЧР.

Відповідно до Податкового кодексу (пункт 321.2 статті 321 до 01.01.2015 та підпункт 254.5.1 пункту 254.5 статті 254 з 01.01.2015) **перелік користувачів радіочастотного ресурсу – платників рентної плати (збору) та/або зміни до нього подаються** центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, із зазначенням виду зв'язку, смуги радіочастотного ресурсу, регіонів користування радіочастотним ресурсом двічі на рік: до 1 березня та до 1 вересня поточного року, станом на 1 січня та 1 липня відповідно **за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, за погодженням з центральним органом з регулювання у сфері телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку.**

Аудитом встановлено, що у період з набрання чинності Податковим кодексом (з 01.01.2011) до грудня 2015 року зазначений перелік надавався НКРЗІ (НКРЗ) за формою, розробленою у 2011 році ДПС спільно з НКРЗІ, шляхом листування. Проте **форма Переліку користувачів РЧР – платників рентної плати (збору) за користування РЧР не була затверджена нормативним актом у встановленому порядку.**

Лише з **18.12.2015** набула чинності форма Переліку користувачів радіочастотного ресурсу – платників рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України, затвердженого наказом Мініфіну від 23.11.2015 № 994, зареєстрованим у Мін'юсті 23.11.2015 за № 1456/27901. Таким чином **протягом майже п'яти років після набрання чинності Податковим кодексом органами державної виконавчої влади (ДПС, Міндоходів, Мініфіном) не було забезпечено виконання норм Податкового кодексу щодо затвердження форми зазначеного переліку.**

Аудитом встановлено, що переліки користувачів РЧР – платників рентної плати (збору) за користування РЧР систематично (двічі на рік) надсилались

НКРЗІ до ДФС (Міндоходів, ДПС) із зазначенням виду зв'язку, смуги РЧР, регіонів користування РЧР, відомостей щодо наявних ліцензій та дозволів. Проте, в порушення вимог пункту 321.2 статті 321 Податкового кодексу, вказана інформація станом на 01.01.2014 була **надана НКРЗІ** листом від 14.03.2014 № 01-1648/094, тобто з **порушенням встановленого терміну на 14 днів**.

Згадані переліки доводилися центральним апаратом ДФС (Міндоходів, ДПС) до своїх територіальних органів для проведення зіставлення (звірок) з платниками рентної плати (збору) за користування РЧР, що перебувають на обліку в цих контролюючих органах, та виявлення платників, які не сплачують рентної плати (збору) за користування РЧР відповідно до законодавства.

За інформацією ДФС, на обліку в органах ДФС (Міндоходів, ДПС) станом на 31.12.2013 перебувало **4 630 платників** рентної плати (збору) за користування РЧР, на 31.12.2014 – **3 854**, на 31.12.2015 – **3 775 платників**.

Аудитом встановлено, що у дослідженому періоді мали місце непоодинокі випадки, коли за результатами звірок переліків користувачів РЧР, що надавались НКРЗІ, та платників рентної плати (збору) за користування РЧР, які перебували на обліку в ДФС (Міндоходів, ДПС), територіальні органи ДФС (Міндоходів, ДПС) **виявляли користувачів РЧР, які отримавши відповідні ліцензії та дозволи не надавали їх копії до контролюючих органів, не звітували та не сплачували до державного бюджету належних сум рентної плати (збору) за користування РЧР**. Так, за результатами звірок, що проводились у 2013 році, залучено до оподаткування 61 платника, яким донараховано (з урахуванням штрафних санкцій) 140,9 тис. гривень. У 2014 році такі показники становили 69,141,2 тис. грн та у 2015 році – 74,87,3 тис. гривень відповідно.

Проте контрольною групою Рахункової палати **встановлено випадки проведення цих звірок окремими територіальними органами ДФС (Міндоходів) на неналежному рівні, внаслідок чого державний бюджет втрачав доходи**. Так, під час проведення аудиту в ГУ ДФС у Харківській області контрольною групою територіального управління Рахункової палати по Харківській, Сумській та Полтавській областях проведено аналіз даних НКРЗІ та ДФС (Міндоходів) серед користувачів РЧР, які здійснювали діяльність в Харківській області, за результатами якого виявлено двох суб'єктів господарювання (ТОВ "АТОН ЮА", ФОП Халімонов І.О.), які маючи необхідні ліцензії та дозвільні документи не обліковувались в зазначеному контролюючому органі як платники рентної плати (збору) за користування РЧР та майже протягом двох років не сплачували до державного бюджету належних платежів. Загальна сума **втрат державного бюджету з рентної плати (збору) за користування РЧР з грудня 2014 року по січень 2016 року по цих двох суб'єктах господарювання становила 38,9 тис. гривень**. Крім того, за вчинені порушення до них застосовано фінансові і штрафні санкції та нараховано пеню в загальній сумі **14,7 тис. гривень**²⁴.

²⁴ Під час проведення аудиту в рахунок сплати донарахованих сум грошових зобов'язань ТОВ "АТОН ЮА" перераховано до державного бюджету 7,23 тис. гривень.

Слід зазначити, що нормами Податкового кодексу (до 01.01.2015 – пунктом 321.7 статті 321, з 01.01.2015 – пунктом 254.5.4 статті 254) платники рентної плати (збору) за користування РЧР зобов'язані надавати до контролюючих органів копії ліцензій на користування РЧР, ліцензій на мовлення та дозволів на експлуатацію РЕЗ та ВП у місячний строк після їх видачі, **при цьому відповідальність за ненадання, або несвоєчасне надання контролюючому органу зазначених копій ліцензій та дозволів чинним законодавством не передбачена.**

Таким чином, **обмін інформацією щодо переліку користувачів радіочастотного ресурсу – платників рентної плати (збору) двічі на рік не сприяє ефективному адмініструванню цього платежу.** Сучасні комп'ютерні технології дозволяють здійснювати обмін такою інформацією в режимі "он-лайн", що дало б можливість органам ДФС своєчасно залучати користувачів РЧР до сплати до державного бюджету рентної плати за користування РЧР. Проте ні ДФС (Міндоходів, ДПС), ні НКРЗІ не ініціювали внесення змін до чинного законодавства з метою врегулювання цього питання.

Отже, внаслідок бездіяльності ДФС (Міндоходів, ДПС) та НКРЗІ щодо підготовки пропозицій до чинного законодавства, спрямованих на вдосконалення механізму обміну інформацією щодо переліку користувачів радіочастотного ресурсу – платників рентної плати (збору), адміністрування цього платежу залишається недостатньо ефективним.

Крім того, окремими територіальними органами не забезпечено на належному рівні організації та проведення заходів з постійного контролю за повнотою обліку платників рентної плати (збору) за користування РЧР та сплатою ними належних платежів до державного бюджету.

3.3. Державний нагляд за користуванням радіочастотним ресурсом України

Відповідно до вимог частини першої статті 19¹ Закону № 1280, частини п'ятої статті 18 Закону № 1770 державний нагляд за ринком телекомунікацій та користуванням РЧР здійснюється шляхом проведення планових і позапланових перевірок, здійснення інших заходів відповідно до законодавства, спрямованих на запобігання, виявлення та усунення порушень законодавства суб'єктами ринку телекомунікацій законодавства про РЧР. Державний нагляд у зазначеній сфері здійснює НКРЗІ.

Планові перевірки проводяться не частіше ніж один раз на три роки відповідно до планів, що затверджуються НКРЗІ. Позапланові перевірки проводяться за рішенням НКРЗІ, з питань, зазначених у цих рішеннях.

У дослідженому періоді державний нагляд у сфері користування РЧР здійснювався відповідно до Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій, затвердженого рішенням НКРЗІ від 13.12.2012 № 649, зареєстрованим у Мін'юсті 10.01.2013 за № 92/22624 (далі – **Порядок ТК № 649**), та Порядку здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального користування, затвердженого рішенням НКРЗІ від 27.12.2012 № 684, зареєстрованим у Мін'юсті 22.01.2013 за № 175/22707 (далі – **Порядок РЧР № 684**).

Довідково. На сьогодні залишається чинним рішення НКРЗІ від 23.08.2005 № 55 "Про участь Українського державного центру радіочастот у здійсненні нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України" (далі – **Рішення № 55**), до якого протягом його дії не вносились жодних змін. Рішенням № 55, зокрема, затверджено перелік посадових осіб УДЦР, яким надається право розглядати справи та виносити постанови про адміністративні правопорушення у сфері користування РЧР України. Разом з тим Рішення № 55 посилається на статті Закону № 1770, які на сьогодні містять інший предмет правового регулювання, ніж станом на 23.08.2005, найменування Українського державного центру радіочастот не відповідає передбаченому в статті 16 Закону № 1770. Крім того, Рішення № 55 суперечить статтям 217 і 243 КУпАП в частині здійснення адміністративних проваджень та застосування адміністративних стягнень УДЦР. **Отже, Рішення № 55 потребує відповідного правового врегулювання шляхом визнання таким, що втратило чинність.**

Інформація щодо кількості проведених НКРЗІ перевірок користувачів РЧР та інших заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та усунення порушень законодавства про РЧР, наведена в табл. 4.

Таблиця 4

Кількість проведених НКРЗІ перевірок користувачів РЧР та інших заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та усунення порушень законодавства про РЧР протягом 2013–2015 років

Показник	2013	2014	2015
Проведених планових перевірок	313	74	2
Проведених позапланових перевірок	171	47	3
Наданих приписів про усунення порушень законодавства про РЧР України	104	18	0
Наданих розпоряджень про усунення порушень умов ліцензії	89	25	1
Складених протоколів про адміністративні правопорушення (відносно суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів РЧР)*	884	323	156
Винесених постанов уповноваженими НКРЗІ посадовими особами за результатами розгляду протоколів про адміністративні правопорушення*	304	105	14
Сума накладених штрафів уповноваженими НКРЗІ посадовими особами (тис. грн)*	515,0	176,3	23,29
Винесених постанов судами	411	249**	103
Сума накладених штрафів за результатами розгляду справ судами (тис. грн)	244,9	127,9	48,44
Переданих матеріалів до правоохоронних, контролюючих органів (до НРТР)	2	6	0

* інформацію надано відносно суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів РЧР України, оскільки відстеження адміністративних санкцій, накладених уповноваженими НКРЗІ посадовими особами, здійснюється без поділу суб'єктів нагляду на користувачів РЧР та суб'єктів ринку телекомунікацій;

** з урахуванням раніше надісланих матеріалів, які розглянуті у звітному періоді.

Отже, протягом дослідженого періоду спостерігалось різке скорочення кількості контрольних заходів з державного нагляду за користуванням РЧР України та, відповідно, зменшення кількості санкцій і сум штрафів, застосованих до порушників законодавства у цій сфері. Зазначене обумовлено **обмеженнями щодо проведення заходів державного нагляду (контролю) суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів РЧР у 2014 (з серпня) – 2015 роках, що передбачені відповідними змінами в нормативно-правових актах.**

Довідково. Відповідно до статті 31 Закону № 719 (із змінами, внесеними Законом України від 31.07.2014 № 1622 "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2014 рік"", що набрав чинності 03.08.2014, пункту 8 розділу III "Прикінцеві положення" Закону України від 28.12.2014 № 76 "Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України", що набрав чинності з 01.01.2015, перевірки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців контролюючими органами не здійснювались (крім Державної фіскальної служби України) здійснювались протягом серпня-грудня 2014 року, січня-червня 2015 року²⁵ виключно з дозволу Кабміну або за заявою суб'єкта господарювання щодо його перевірки.

Аудитом встановлено, що із загальної кількості наданих НКРЗІ суб'єктам господарювання приписів про усунення порушень законодавства про РЧР протягом 2013 року – 9 приписів не виконано, з них 4 приписи надані суб'єктам, що розташовані на непідконтрольній Україні території Донецької та Луганської областей, протягом 2014 року – 5 не виконано, з них 1– на непідконтрольній Україні території.

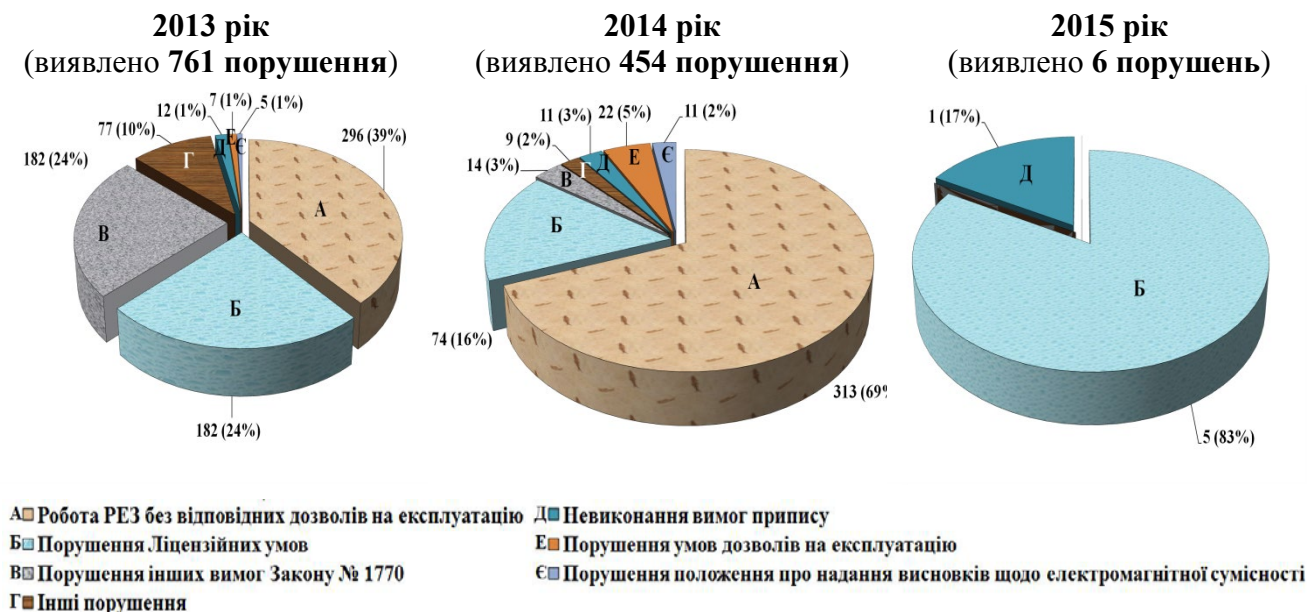
За наданими НКРЗІ суб'єктам господарювання розпорядженнями про усунення порушень умов ліцензій такими суб'єктами, складеними у 2013 році, невиконаними залишаються 5 розпоряджень, з них 4 – на непідконтрольній Україні території Донецької та Луганської областей, у 2014 році – 7 розпоряджень, з них 3 – на непідконтрольній території, 1 – оскаржується в суді, у 2015 році – 1 розпорядження залишається невиконаним.

Встановлено, що однією з причин невиконання близько 12 відс. розпоряджень (приписів) НКРЗІ про усунення порушень користування РЧР України, складених протягом 2013–2015 років, є потреба значного часу для виконання нормативно-правового та технологічного врегулювання, першочергового введення в експлуатацію сучасних засобів зв'язку, телекомунікацій та отримання необхідних дозвільних документів, а також реєстрації об'єктів нагляду на тимчасово не підконтрольній Україні території Донецької та Луганської областей.

Протягом 2014 року загальна кількість виявлених порушень законодавства у сфері користування РЧР зменшилась на 40 відс., або на 307 порушень, по відношенню до показника 2013 року (діаграма). Однак частка порушень щодо роботи РЕЗ без відповідних дозволів на експлуатацію, виявлених у 2014 році, збільшилась на 30 відсоткових пунктів, порівняно з 2013 роком. Слід зазначити, що саме **вказане порушення найбільше впливає на повноту нарахування та сплати рентної плати (збору) за користування РЧР України.**

²⁵ В цей період перевірки дозволялось проводити також Державній фінансовій інспекції України.

Діаграма. Кількість та питома вага виявлених НКРЗІ порушень законодавства у сфері користування РЧР під час проведення планових та позапланових перевірок протягом 2013–2015 років

Запроваджені у 2015 році додаткові обмеження з проведення заходів державного нагляду фактично призвели до відсутності контролю з боку держави за діяльністю суб'єктів господарювання при використанні РЧР України.

Вибірковим аналізом матеріалів планових перевірок додержання суб'єктами господарювання законодавства про РЧР, проведених уповноваженими НКРЗІ посадовими особами у 2013–2015 роках, встановлено, що в окремих актах перевірок фіксувалися відомості про виявлені порушення щодо несплати рентної плати (збору) за користування РЧР відповідно до отриманих дозволів на експлуатацію РЕЗ, а в інших повнота та своєчасність сплати рентної плати (збору) за користування РЧР не фіксувались.

Слід зазначити, що в переліку питань, передбачених в Порядку ТК № 649 та Порядку РЧР № 684, які розглядаються під час проведення планових перевірок, не передбачено вивчення питань щодо сплати до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР, що, певною мірою, знижує ефективність контролю за діяльністю таких суб'єктів господарювання.

Таким чином, результати державного нагляду у сфері користування РЧР засвідчили суттєве збільшення в 2014 році питомої ваги порушень, пов'язаних із використанням РЕЗ без відповідних дозволів на експлуатацію, порівняно з 2013 роком, які безпосередньо впливають на повноту нарахування та сплати рентної плати (збору) за користування РЧР. Водночас, запроваджені законодавством обмеження щодо проведення перевірок суб'єктів господарювання не сприяють покращенню цієї ситуації.

3.4. Стан контрольно-перевірочної роботи контролюючих органів з питань повноти та своєчасності сплати до державного бюджету рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України

Згідно із пунктом 75.1 статті 75 Податкового кодексу контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки.

Відповідно до пункту 76.1 статті 76 Податкового кодексу **камеральній перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком.**

Документальні планові перевірки проводяться відповідно до плану-графіка, до якого **відбираються платники податків, які мають ризик щодо несплати податків та зборів, невиконання іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи.** Періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків, який поділяється на високий, середній та незначний (пункт 77.2 статті 77 Податкового кодексу). При цьому пунктом 77.3 статті 77 Податкового кодексу забороняється проведення документальних планових перевірок за окремими видами зобов'язань перед бюджетом, крім правильності обчислення повноти і своєчасності сплати податку з доходів фізичних осіб та зобов'язань за бюджетними позиками і кредитами, що гарантовані бюджетними коштами.

Документальні позапланові перевірки згідно з Податковим кодексом проводяться за наявності хоча б однієї, визначеної у пункті 78.1 статті 78 Податкового кодексу, обставини та з відповідних питань.

Аудитом встановлено, що відповідно до Звіту "Аудит-1"²⁶ ведеться облік результатів контрольно-перевірочної роботи в розрізі ГУ ДФС (Міндоходів) в областях, м. Києві, Міжрегіонального ГУ ДФС (Міндоходів) – Центрального офісу з обслуговування великих платників. При цьому облік результатів контрольно-перевірочної роботи в Звіті "Аудит-1" в розрізі платників податків, окремих груп платників податків або галузей щодо повноти нарахування та сплати донарахованих сум податків в ДФС (Міндоходів) не здійснювався.

За інформацією ДФС за результатами проведених камеральних перевірок, поданих платниками податків податкових декларацій з рентної плати (розрахунків збору) за користування РЧР, встановлено, що в 2013 році із перевірених 24 484 декларацій у 130 **(0,5 відс.)** виявлено порушення законодавства та донараховано грошових зобов'язань **7,2 тис. грн**; у 2014 році із перевірених 25 998 декларацій у 169 **(0,7 відс.)** встановлено порушення, донараховано **73,6 тис. грн**; у 2015 році із перевірених 11 347 декларацій у 58 **(0,5 відс.)** виявлено порушення, донараховано **16,5 тис. гривень**.

Протягом 2013–2015 років за результатами 270 перевірок (документальних та камеральних) суб'єктів господарювання – користувачів РЧР, проведених підрозділами податкового та митного аудиту органів ДФС (Міндоходів, ДПС) 237 платникам податків – юридичним особам було донараховано грошових зобов'язань з рентної плати (збору) за користування РЧР у загальній сумі **241,8 тис. грн**, у тому числі: у 2013 році проведено 105 перевірок, донараховано 83,6 тис. грн; у 2014 році – 144; 112,2 тис. грн; у 2015 році – 21; 46,0 тис. грн відповідно.

Крім того, протягом 2013–2015 років підрозділами доходів і зборів з фізичних осіб органів ДФС (Міндоходів, ДПС) за результатами 166 перевірок (документальних та камеральних) 116 платникам податків – фізичним особам

²⁶ Затверджений наказом від 17.07.2013 № 279 "Про затвердження Звіту "Аудит – 1" (із змінами).

донараховано рентної плати (збору) за користування РЧР разом зі штрафними санкціями на загальну суму **69,3 тис. гривень**.

Таким чином, у дослідженому періоді перевірками (документальними та камеральними) було охоплено незначну частину користувачів РЧР України, які перебували на обліку в органах ДФС (ДПС, Міндоходів): у 2013 році – **близько 3,7 відс.**, у 2014 році – **5,7 відс.**, у 2015 році – **1,0 відсотка**.

Суттєве скорочення кількості документальних перевірок суб'єктів господарювання – користувачів РЧР у 2015 році пов'язане із заборонаю проведення перевірок підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців з обсягом доходу до 20 млн грн за попередній календарний рік.

Довідково. Пунктом 3 розділу II "Прикінцеві положення" Закону № 71 встановлено, що у 2015 та 2016 роках перевірки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців з обсягом доходу до 20 млн грн за попередній календарний рік контролюючими органами здійснюються виключно з дозволу Кабміну, за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки, згідно з рішенням суду або вимогами Кримінального процесуального кодексу України.

Разом з тим встановлено, що **в окремих випадках органами ДФС (Міндоходів, ДПС) при проведенні контрольної-перевірочної роботи не приділялось належної уваги питанням справляння рентної плати (збору) за користування РЧР**. Так, аудитом встановлено, що Харківською ОДПІ ГУ ДФС (Міндоходів) у Харківській області при проведенні документальних перевірок двох суб'єктів господарювання – користувачів РЧР (Приватної виробничо-комерційної фірми "ЛОСК" (за період з 01.01.2013 по 31.03.2015), Іноземного підприємства "АІС – Харків" (за період з 01.01.2013 по 31.12.2014) **питання правильності нарахування та своєчасності сплати рентної плати (збору) за користування РЧР взагалі не перевірялось**.

За інформацією Департаменту оподаткування юридичних осіб ДФС, до платників рентної плати (збору) за користування РЧР у дослідженому періоді застосовано **штрафні (фінансові) санкції за неподання або несвоєчасне подання податкової звітності та за несвоєчасну сплату податкового зобов'язання в загальній сумі 858,1 тис. гривень**.

Довідково. Відповідно до наказу Міндоходів від 14.06.2013 № 170 функції 87 "Організація проведення камеральних перевірок юридичних осіб" та 89 "Застосування санкцій за несвоєчасність подання звітності, встановленої законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на Міндоходів" з 01.07.2013 було закріплено за Департаментом податкового та митного аудиту, а з 01.07.2014, відповідно до наказу ДФС від 27.06.2014 № 360 "Про внесення змін до наказу Міндоходів від 14.06.2013 № 170" – за Департаментом оподаткування юридичних осіб.

Водночас при проведенні Рахунковою палатою аудиту в ГУ ДФС у Харківській області, за даними Інформаційної системи "Податковий блок"²⁷, суцільним порядком було перевірено індивідуальні картки платників рентної плати (збору) за користування РЧР за 2013–2015 роки та встановлено, що деяким суб'єктам господарювання районними ДПІ не нараховувались або нараховувались не в повному обсязі штрафні санкції та пеня за несвоєчасність сплати цього платежу до державного бюджету. Вже під час проведення аудиту районними ДПІ (Салтівською ОДПІ та ДПІ у Київському районі м. Харкова)

²⁷ Введена в експлуатацію з 01.01.2013 відповідно до наказу ДПС від 24.12.2012 № 1197.

проведено donарахування трьом платникам рентної плати (збору) за користування РЧР (ТОВ "Харком", ФОП Петров Ю.А., ФОП Ваньков М.І.) штрафних санкцій та пені **на загальну суму 224,4 грн, які сплачені ними в повному обсязі.**

Отже, аналіз результатів проведеної протягом 2013–2015 років органами ДФС (Міндоходів, ДПС) контрольно-перевірочної роботи платників рентної плати (збору) за користування РЧР свідчить про **незначний рівень donарахувань з цього платежу та застосованих штрафних і фінансових санкцій – усього 1 266,5 тис. гривень.**

Водночас аудитом встановлено, що протягом дослідженого періоду існувала складність щодо контролю та залучення до сплати рентної плати (збору) за користування РЧР **фізичних осіб (громадян, які не є підприємцями).** У випадку несплати рентної плати (збору) за користування РЧР після видачі зазначеним фізичним особам дозвільних документів, органи ДФС (Міндоходів, ДПС) мали лише один важіль впливу на таких користувачів РЧР – повідомляти НКРЗІ про заборгованість цих користувачів РЧР зі сплати рентної плати (збору) за користування РЧР, яка перевищує шість місяців, а **отже, належні платежі за користування РЧР, як правило, до державного бюджету не надходили. Проте ДФС (Міндоходів, ДПС) не ініціювала підготовки пропозицій щодо внесення змін до законодавства з метою вирішення зазначеної проблеми.**

Також існували проблеми при здійсненні контролю за сплатою до державного бюджету рентної плати за користування РЧР **власниками морських суден,** оскільки щодо таких платників важко визначити поняття "регіон користування РЧР", від якого залежить визначення бази оподаткування зазначеного платежу. З метою вирішення цієї проблеми ДФС проведено спільну нараду з представниками Міністерства інфраструктури України, УДЦР, ПАТ "Судноплавна компанія Укррічфлот", ДП "Адміністрація морських портів України"²⁸, за результатами якої підготовлені пропозиції були направлені Мінфіну²⁸. Проте, **станом на 01.03.2016, питання сплати рентної плати за користування РЧР морськими суднами не врегульовано.**

Довідково. За результатами обговорення визначено два можливих шляхи вирішення проблеми адміністрування рентної плати для судових станцій:

- класифікувати судна за типовими обов'язковими комплектами радіообладнання з наступним обчисленням розміру плати відповідно до класу судна;

- виключити судові станції з категорії платників рентної плати з подальшою компенсацією можливих втрат за рахунок збільшення ставки для засобів радіолокаційної та радіонавігаційної служб на суходолі.

За даними ДФС, протягом 2013–2015 років в адміністративному порядку оскаржувались штрафні санкції за несвоєчасну сплату рентної плати (збору) за використання РЧР чотирма платниками податків (ДП "Київський бронетанковий завод", ТОВ "Срібна хвиля", ТОВ "Чорноморська телерадіокомпанія", ТОВ "Глобус-РС") на загальну суму 9,2 тис. грн, за результатами розгляду donараховані суми залишилися без змін. У судовому порядку ТОВ "Ашан Україна Гіпермаркет", серед інших платіжів, оскаржувало податкове повідомлення-рішення № 0000773901, яким збільшувалось нарахування збору

²⁸ Лист ДФС України від 20.03.2015 № 692/4/99-99-15-04-01-13.

за використання радіочастотного ресурсу на 2,0 тис. гривень. За результатами судового розгляду зазначене податкове повідомлення-рішення було відмінене. Станом на момент завершення контрольного заходу розгляд касаційної скарги перебував у Вищому адміністративному суді України.

Отже, як свідчать результати проведеного аудиту, в окремих випадках органами ДФС (Міндоходів, ДПС) приділялась неналежна увага щодо контролю за повнотою і своєчасністю сплати до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР.

Разом з тим, унаслідок недосконалості законодавства, в органів ДФС (Міндоходів, ДПС) виникали проблеми при адмініструванні рентної плати (збору) за користування РЧР окремими категоріями платників (фізичними особами, які не є підприємцями, морськими суднами), проте Міндоходів та Мінфіном не розроблялись та не подавались на розгляд Кабміну проекти нормативно-правових актів, спрямовані на вирішення зазначених проблем.

4. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ КОНТРОЛЮ ЗА НАДХОДЖЕННЯМ РЕНТНОЇ ПЛАТИ (ЗБОРУ) ЗА КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Згідно з пунктом 7 Положення № 1067 НКРЗІ у процесі виконання покладених на неї завдань взаємодіє в установленому порядку з іншими органами державної влади, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, а також з органами місцевого самоврядування, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, підприємствами, установами, організаціями.

Аудитом встановлено, що спільні заходи НКРЗІ з іншими органами державної влади, у тому числі УДЦР та органів внутрішніх справ України, відбувалися відповідно до Інструкції про порядок взаємодії Державної інспекції зв'язку, Українського державного центру радіочастот та органів внутрішніх справ України з питань запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства в галузі зв'язку, затвердженої Рішенням НКРЗ від 10.06.2008 № 1065 та наказом МВС від 10.06.2008 № 283, зареєстрованим в Мін'юсті 10.07.2008 за № 630/15321 (далі – **Інструкція № 1065**).

Не зважаючи на те, що стаття 15 Закону № 1770, якою визначено повноваження Державної інспекції зв'язку, була виключена ще 07.08.2011²⁹, Інструкція № 1065 на теперішній час є діючою, а НКРЗІ не забезпечено розроблення та затвердження нормативного акта з питань щодо визначення процедур та механізмів здійснення взаємодії НКРЗІ з іншими органами державної влади, який би відповідав нормам чинного законодавства.

З метою встановлення та припинення роботи РЕЗ, що працюють без відповідних дозвільних документів, передбачених законодавством, які виявлено УДЦР за результатами радіочастотного моніторингу, та власників яких не

²⁹ Закон України від 07.07.2011 № 3610 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо національних комісій, що здійснюють державне регулювання природних монополій, у сфері зв'язку та інформатизації, ринків цінних паперів і фінансових послуг" (набрал чинності з 07.08.2011).

встановлено, у дослідженому періоді представники НКРЗІ брали участь у проведенні **4 878 спільних заходів** з представниками правоохоронних органів України та УДЦР (2013 рік – 2 873 заходи, 2014 рік – 1 115, 2015 рік – 890).

Суттєве скорочення кількості проведених спільних заходів у 2014–2015 роках (у 2014 році на 61,2 відс., а в 2015 році у 3,2 раза менше, ніж у 2013 році) було обумовлено як обмеженнями, встановленими законодавством, щодо проведення перевірок суб'єктів господарювання, так і ситуацією, яка склалася на території АР Крим та в окремих районах Луганської і Донецької областей.

Крім того, на здійснення контролю негативно вплинули організаційно-штатні зміни в структурі департаменту державного нагляду НКРЗІ, а також реформування (уточнення повноважень міліції) та подальше її розформування і створення Національної поліції України.

Довідково. Спільні заходи не є заходами державного нагляду та здійснювались оперативними групами, до складу яких входили представники НКРЗІ, філії УДЦР та органів внутрішніх справ України, і не передбачали проведення перевірок безпосередньо підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців.

Як встановлено, у 2013 році спільні заходи проводились лише за участі представників НКРЗІ та УДЦР, спеціалісти інших державних органів до перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів РЧР України не залучались.

У 2014 році до проведення чотирьох перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій та трьох перевірок користувачів РЧР України залучались спеціалісти Служби безпеки України.

У 2015 році до проведення однієї перевірки суб'єкта ринку телекомунікацій залучались спеціалісти Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації.

Згідно з частиною третьою статті 58 Закону № 1770, у разі **несплати щомісячного збору протягом шести місяців** відповідна ліцензія на користування РЧР, а також дозволи на експлуатацію анулюються без компенсації збитків користувачу РЧР зі стягненням суми заборгованості в судовому порядку.

Статтею 254 Податкового кодексу не передбачено застосування механізму ініціювання анулювання ліцензії (дозволу) суб'єкта господарювання, який має податковий борг, у тому числі зі сплати рентної плати (збору) за користування РЧР. Разом з тим, пунктом 322.2 статі 322 (до 01.01.2015) та підпунктом 258.2.4 пункту 258.2 статті 258 (з 01.01.2015) Податкового кодексу передбачено обов'язок контролюючих органів повідомляти НКРЗІ та НРТР про несплату або сплату не в повному обсязі користувачами РЧР рентної плати (збору) за користування РЧР, термін якої перевищує шість місяців.

Аудитом встановлено, що **нормативно-правовими актами або розпорядчими документами не визначено порядку надання органами ДФС (Міндоходів, ДПС) відповідної інформації НКРЗІ та НРТР та дій вказаних органів при отриманні такої інформації.** Як наслідок, мали місце непоодинокі випадки несвоєчасного подання контролюючими органами вказаної інформації та в неповному обсязі.

З метою забезпечення виконання вимог статті 58 Закону № 1770 пунктом 9 наказу Міндоходів від 12.07.2013 № 264, пунктом 5.10 наказу Міндоходів від 08.07.2014 № 388, пунктом 5.8 наказу ДФС від 16.09.2015 № 701 було надано доручення ГУ ДФС (Міндоходів) забезпечити подання до НКРЗІ та НРТР переліків суб'єктів господарювання – користувачів РЧР, які згідно з Податковим кодексом підпадали під визначення платників рентної плати (збору) за користування РЧР, але протягом шести місяців не сплачували зазначеної рентної плати (збору) або сплачували її в неповному обсязі, для вжиття до таких неплатників заходів згідно із законодавством (далі – **звернення органів ДФС (Міндоходів, ДПС)**).

За інформацією ДФС, протягом дослідженого періоду звернення органів ДФС (Міндоходів, ДПС) до НРТР не направлялись у зв'язку із відсутністю операторів телекомунікацій, які мають сплачувати рентну плату (збір) за користування РЧР.

Аналіз даних ДФС та НКРЗІ щодо надання та розгляду звернень територіальних органів ДФС (Міндоходів, ДПС) за період 2013–2015 років засвідчив, що ДФС (Міндоходів, ДПС) та НКРЗІ не забезпечено належної координації роботи з користувачами РЧР, які не сплачують або сплачують не в повному обсязі рентну плату (збір) за користування РЧР протягом шести місяців. Як наслідок, ні ДФС, ні НКРЗІ не володіють повною та достовірною інформацією з цих питань (табл. 5).

Таблиця 5

Кількість зазначених у зверненнях ДФС (Міндоходів, ДПС) суб'єктів господарювання із несплатою або неповною сплатою рентної плати (збору) за користування РЧР протягом шести місяців та стан розгляду НКРЗІ таких звернень у 2013–2015 роках

Показник	За даними	Період			Разом
		2013	2014	2015	
Кількість зазначених у зверненнях ДФС (Міндоходів, ДПС) суб'єктів господарювання із несплатою або неповною сплатою рентної плати (збору) за користування РЧР протягом шести місяців та стан розгляду НКРЗІ таких звернень	ДФС	34	28	177	236
	НКРЗІ	13	32	67	112
	Відхилення	21	- 4	110	124
Всього розглянуто НКРЗІ, з них:		13	21	11	45
- відсутність підстав для вжиття заходів		2	1	-	3
- анульовані ліцензії, дозволи за заявами користувачів		6	6	3	15
- сплата заборгованості у добровільному порядку		0	1	3*	4
- вжиття заходів у судовому порядку		1	5	-	6
- закінчення строку дії дозволів		4	8	5	17
Не розглянуто НКРЗІ справи користувачів, які перебувають на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження		0	0	53	53
Відомості про реагування НКРЗІ, наявні в ДФС, по суб'єктах господарювання		12	17	13	42

* З урахуванням суб'єктів господарювання, щодо яких органи ДФС повторно повідомили НКРЗІ про погашення ними заборгованості.

Крім того, аудитом встановлено, що центральним апаратом ДФС (Міндоходів, ДПС) не запроваджено постійного та системного контролю за станом відпрацювання їх територіальними органами переліків платників рентної плати (збору) за користування РЧР у разі несплати (або неповної сплати) ними зазначеного платежу до державного бюджету та вжиті заходи до них. Так, за даними ГУ ДФС у м. Києві, контрольне завдання із зазначеного питання було доведено до територіальних органів ДФС листом ДФС України від 24.02.2016 № 6472/7/99-99-15-04-17, тобто після того, як контрольна група Рахункової палати розпочала аудит в центральному апараті ДФС³⁰. Враховуючи викладене, а також те, що протягом дослідженого періоду органи ДПС, Міндоходів та ДФС здійснювали свою діяльність у стані постійних організаційних і структурних перетворень, є підстави вважати, що інформація ДФС може містити неточні дані.

Встановлено, що НКРЗІ повідомляла територіальним органам ДФС (Міндоходів, ДПС) про вжиті заходи не по всіх суб'єктах господарювання, а територіальні органи ДФС (Міндоходів, ДПС) не звертались до НКРЗІ щодо отримання повної інформації із згаданих питань.

Вибірковий аналіз звернень органів ДФС (Міндоходів, ДПС), направлених до НКРЗІ, засвідчив непоодинокі випадки несвочасного надіслання та низьку якість їх підготовки, внаслідок чого НКРЗІ не мало можливості застосувати передбачені законодавством заходи для забезпечення сплати належних платежів за користування РЧР до державного бюджету.

Наприклад, під час перевірки в ГУ ДФС (Міндоходів) у м. Києві встановлено, що цим територіальним органом систематично із затримкою направлялась до НКРЗІ інформація щодо суб'єктів господарювання, які не сплачували більше шести місяців рентну плату (збір) за користування РЧР. Зокрема, інформація по ТОВ "Українська група СІТЕЛ-2000" (не сплачувало з травня 2013 року) та ТОВ "Новакомм Україна" (не сплачувало з січня 2013 року) була надіслана до НКРЗІ листами від 31.07.2014 № 6908/10/26-15-15-05-05 та від 28.08.2014 № 7942/10/26-15-15-05-05. Лише в 2015 році була надіслана до НКРЗІ інформація (листами від 07.08.2015 № 12153/10/26-15-15-05-16 та від 27.11.2015 № 18132/10/26-15-15-05-16) за суб'єктами господарювання, які не звітувалися та не сплачували рентну плату (збір) за користування РЧР упродовж 2013–2014 років, а саме: ПАТ "Київський завод гумових та латексних виробів", ТОВ "Корвет-Л", ТОВ "ФІНЕТ" (не сплачувало – з жовтня 2013 року).

Крім того, за інформацією НКРЗІ, мали місце непоодинокі випадки надіслання територіальними органами ДФС (Міндоходів, ДПС) НКРЗІ неточних або некоректних даних щодо суб'єктів господарювання, які не сплачували більше шести місяців рентну плату (збір) за користування РЧР, на підставі яких не можна було сформулювати обґрунтований судовий позов про

³⁰ Аудит в центральному апараті ДФС проводився контрольною групою Рахункової палати з 17 лютого по 25 березня 2016 року.

скасування дозвільних документів на користування РЧР неплатникам рентної плати (збору) за користування РЧР, зокрема:

- Кременчуцькою ОДПІ ГУ Міндоходів у Полтавській області (лист від 01.08.2013 № 2539/10/16-03) – щодо користувачів ТОВ "Градосвязь" і ФОП Кошевко В.Д., які мали дозволи на користування РЧР, але не подавали звітність та не сплачували збір за користування РЧР, для вирішення питання анулювання дозволів на користування РЧР. Проте у листі не вказано періоду ненадання звітності та несплати збору за користування РЧР. НКРЗІ повідомлено Кременчуцьку ОДПІ (лист від 30.08.2013 № 01-6382/14), що **термін дії дозволів, виданих ТОВ "Градосвязь", закінчився 01.12.2012, а ФОП Кошевко В.Д. – 18.03.2013, тобто задовго до направлення звернення зазначеним контролюючим органом до НКРЗІ;**

- Світловодською ОДПІ ГУ Міндоходів у Кіровоградській області (лист від 29.10.2013 № 3368/10/17-1-20) – про несплату громадянкою С.О.П. збору за користування РЧР та для вжиття до неї заходів згідно з чинним законодавством, при цьому у листі не вказано періоду, за який не сплачено збір, та відсутня сума донарахованого контролюючим органом збору та штрафних санкцій. На запит НКРЗІ (лист від 14.11.2013 № 01-8415/14) до Світловодської ОДПІ щодо надання детальної інформації стосовно цього користувача РЧР **відповідь не надходила.** Вдруге НКРЗІ повідомило Світловодську ОДПІ (лист від 12.02.2014 № 01-877/144) про те, що **термін дії дозволу на експлуатацію абонентського РЕЗ, виданого громадянці С.О.П., закінчився 01.02.2014;**

- Мукачівською ОДПІ ГУ ДФС у Закарпатській області (лист від 31.10.2014 № 2193/9/1502) – про вжиття заходів до ТОВ "ЕЛІТ МК-Плюс" відповідно до законодавства з повідомленням про відсутність у вказаного платника станом на 01.10.2014 сплати збору за користування РЧР. **На запит НКРЗІ до зазначеної ОДПІ (лист від 17.01.2015 № 01-227/144) про документальне підтвердження інформації щодо несплати зазначеним суб'єктом господарювання збору за користування РЧР відповідь не надходила;**

- ДПІ у Ленінському районі м. Миколаєва ГУ ДФС у Миколаївській області (лист від 21.11.2014 № 4115/9/14-02-15-02-34) – про користувачів РЧР: ФОП Самойлюк В.В., ФОП Терехова О.М., які не сплачували збір за користування РЧР понад 6 місяців, для розгляду питання щодо анулювання дозволів на експлуатацію суднових станцій. **На запит НКРЗІ до зазначеної ДПІ (лист від 17.01.2015 № 01-221/144) щодо деталізації та документального підтвердження інформації щодо несплати зазначеними суб'єктами господарювання збору за користування РЧР відповідь не надходила;**

- ДПІ в Обухівському районі ГУ ДФС у Київській області (лист від 10.06.2015 № 1679/10/10-16-15-04) – про отримання ФОП Уралов С.В. дозволу на експлуатацію суднової станції та несплату рентної плати (збору) за користування РЧР. **На запит НКРЗІ до зазначеної ДПІ (лист від 07.07.2015 № 05-3998/134) стосовно деталізації та уточнення інформації щодо несплати зазначеним ФОП рентної плати (збору) за користування РЧР відповідь не надходила.**

Слід зазначити, що згідно із вимогами Закону № 1770 наявність у користувача РЧР заборгованості зі сплати рентної плати (збору) за користування РЧР не є підставою для відмови у наданні йому нових ліцензій або дозволів.

Аудитом встановлено випадок, коли за наявності звернень до НКРЗІ від ДПІ у м. Херсоні ГУ ДФС у Херсонській області, надісланих до НКРЗІ листами від 08.10.2014 № 10591/10/21-03-15-03-35 та від 27.05.2015 № 6055/10/21-03-15-04-33, з пропозиціями щодо анулювання ліцензії на користування РЧР ФОП Фесенко І.В. у зв'язку з тим, що він з червня 2013 року по травень 2015 року не звітував та не сплачував рентної плати (збору) за користування РЧР, **УДЦР 19.11.2014 було видано новий дозвіл на експлуатацію морської суднової станції.**

За результатами аналізу даних ДФС щодо переліку платників рентної плати (збору) за користування РЧР та даних НКРЗІ і УДЦР щодо наданих ліцензій і дозволів у сфері користування РЧР контрольною групою Рахункової палати встановлено, що **окремі суб'єкти господарювання³¹, маючи дозвільні документи на користування РЧР, не сплачували рентну плату (збір) за користування РЧР у 2013–2015 роках**, зокрема: протягом 2013 року – **67 суб'єктів господарювання**, 2014 року – **3**, 2015 року – **9 суб'єктів**. При цьому деякі суб'єкти господарювання не сплачували належних платежів протягом кількох років: 2013–2014 років – **61 суб'єкт**, 2014–2015 років – **10 суб'єктів** (переліки суб'єктів наведено в додатку 5).

Слід відмітити, що із вказаної кількості виявлених суб'єктів господарювання лише **чотири органи ДФС (Міндоходів) у дослідженому періоді надіслали відомості НКРЗІ про несплату рентної плати (збору) протягом шести місяців** для вжиття відповідних заходів реагування, зокрема щодо ТОВ "Електрон-Тех", ТОВ "Бурлак", ТОВ "Пегас КЛ", ФОП Олейникова О.Г.

Водночас, за розрахунками контрольної групи, з огляду на опрацьовану інформацію щодо несплати у 2013–2015 роках рентної плати (збору) за користування РЧР та відомостей про діючі дозвільні документи, органи ДФС (Міндоходів) мали додатково направити інформацію до НКРЗІ **по 78 суб'єктах господарювання – користувачах РЧР, які не сплачували рентну плату (збір) за користування РЧР протягом 6 місяців**, з них: **по семи** – яким надано право користуватися РЧР на підставі відповідних ліцензій; **по 44** – яким надано право користуватися РЧР на підставі дозволів на експлуатацію РЕЗ та ВП; **по трьох** – які здійснюють розповсюдження телерадіопрограм із застосуванням РЕЗ, та які мають ліцензії на мовлення; **по 24 суб'єктах**, яким надано право користуватися РЧР на підставі дозволів на експлуатацію суднових станцій.

За інформацією НКРЗІ, з метою реалізації вимог частини четвертої статті 58 Закону № 1770 і частини другої статті 75 Закону № 1280 та з урахуванням вимог пункту 41.2 статті 41 Податкового кодексу НКРЗІ у

³¹ Аналіз проведено без урахування користувачів РЧР, які знаходяться в АРК Крим та на непідконтрольній Україні території Донецької та Луганської областей.

дослідженому періоді за результатами заходів державного нагляду направляла інформацію про виявлені порушення до Міндоходів.

Довідково. Частиною четвертою статті 58 Закону № 1770 встановлено, що дохід (за винятком сплачених податків, зборів (обов'язкових платежів), отриманий користувачем радіочастотного ресурсу внаслідок користування радіочастотним ресурсом України без передбачених цим Законом ліцензій та експлуатації радіоелектронних засобів та/або випромінювальних пристроїв без дозволів на експлуатацію, вилучається за рішенням суду і спрямовується до Державного бюджету України.

Водночас частиною другою статті 75 Закону № 1280 встановлено, що прибуток, отриманий оператором, провайдером телекомунікацій внаслідок діяльності без повідомлення національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та/або ліцензії, дозволу на використання номерного ресурсу, порушення встановлених національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, тарифів, вилучається в судовому порядку і спрямовується до Державного бюджету України.

Разом з тим Міндоходів у своїх листах (від 14.11.2013 № 17306/15199-99-22-02-0116 та від 27.02.2014 № 4142/15199-99-22-02-01-16) повідомило НКРЗІ про відсутність власних повноважень на стягнення відповідних сум до Державного бюджету України за порушення законодавства про телекомунікації, передбачених статтею 75 Закону № 1280.

Слід зазначити, що законодавством чітко не регламентовано механізму реалізації норм частини четвертої статті 58 Закону № 1770 і частини другої статті 75 Закону № 1280, через що ні НКРЗІ, ні ДФС (Міндоходів, ДПС) не забезпечують їх виконання, як наслідок суб'єкти господарювання, які незаконно використовують РЧР України, або використовують його із порушенням законодавства про телекомунікації, мають можливість незаконно отримувати прибутки, а державний бюджет втрачає відповідні доходи.

За інформацією НКРЗІ, під час перевірок користувачів РЧР України, які проводились НКРЗІ протягом 2013–2015 років, було виявлено **140 суб'єктів господарювання** (фізичних і юридичних осіб), які здійснювали діяльність у зазначеній сфері без наявності необхідних ліцензій і дозволів, за що передбачена відповідальність відповідно до частини четвертої статті 58 Закону № 1770, та **36** – з порушенням вимог законодавства про телекомунікації, за які передбачена відповідальність відповідно до частини другої статті 75 Закону № 1280.

З метою проведення розрахунків можливих втрат державного бюджету через незастосування НКРЗІ і ДФС (Міндоходів, ДПС) санкцій, передбачених зазначеними нормами законів України, Рахунковою палатою було направлено до ДФС запит щодо надання інформації за 2013–2015 роки про суми отриманого доходу (прибутку) вказаними суб'єктами господарювання ринку телекомунікацій та користувачів РЧР України³². Проте ДФС зазначену інформацію не надано, а отже, провести обґрунтовані розрахунки втрат державного бюджету немає можливості.

Таким чином, ДФС (Міндоходів, ДПС) та НКРЗІ не забезпечили належної координації роботи користувачами РЧР України, які не

³² Лист Рахункової палати від 01.06.2016 № 16-1043.

сплачують або сплачують не в повному обсязі рентну плату (збір) за користування РЧР протягом шести і більше місяців. Відсутність нормативно врегульованого механізму взаємодії та порядку обміну інформацією між органами ДФС (Міндоходів, ДПС) з НКРЗІ та НРТР щодо зазначеної категорії платників та самоусунення центрального апарату ДФС (Міндоходів, ДПС) від вирішення цих проблем не сприяло дієвому контролю за своєчасністю і повнотою сплати рентної плати (збору) за користування РЧР до державного бюджету.

Через бездіяльність НКРЗІ та ДФС (Міндоходів, ДПС) щодо забезпечення реалізації норм статті 58 Закону №1770 і статті 75 Закону №1280 до 176 суб'єктів господарювання (фізичних і юридичних осіб), які допустили порушення норм зазначених законів України, не були застосовані відповідні санкції, а до Державного бюджету України не надійшли значні суми незаконно отриманих цими суб'єктами господарювання доходів (прибутків).

ВИСНОВКИ

1. Протягом 2013–2015 років Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, і ДФС (Міндоходів, ДПС) не забезпечили створення ефективної системи державного контролю за використанням радіочастотного ресурсу України, який є об'єктом для справляння рентної плати (збору) за користування цим ресурсом.

1.1. У цілому протягом 2013–2015 років до Державного бюджету України надійшло майже **4,3 млрд грн** рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України. При цьому у 2014 році планові завдання щодо забезпечення надходжень збору за користування РЧР України до державного бюджету були виконані ДФС (Міндоходів) лише **на 89,5 відс.**, а до державного бюджету не надійшло **157,4 млн гривень**.

Встановлено: щорічне збільшення надходжень цього платежу до державного бюджету зумовлене підвищенням ставок оподаткування майже у 2,2 рази, а також суттєвим збільшенням у 2015 році сум переплат. Так, переплата з рентної плати за користування РЧР України у 2015 році становила майже **8 відс.** від загальної суми надходжень цього платежу, що може негативно вплинути на виконання планових завдань у 2016 році.

1.2. Аудит засвідчив, що Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, **не забезпечено в повному обсязі дотримання вимог законодавства при ліцензуванні у сфері користування РЧР України у смугах радіочастот загального користування.** Так, під час вибіркової перевірки ліцензійних справ встановлені непоодинокі випадки, коли НКРЗІ видавала ліцензії суб'єктам господарювання, які мали намір здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій, що передбачає використання РЧР України, порушуючи вимоги Закону України "Про радіочастотний ресурс України" **в частині відповідності документів, поданих цими суб'єктами для отримання ліцензії, вимогам зазначеного Закону.** Наприклад, із перевірених 55 справ у восьми в ліцензіях на продовження

терміну дії попередніх ліцензій не зазначались терміни початку та повного освоєння замовлених смуг радіочастот, у **трьох** справах інформація, наведена в довідці про склад працівників, достовірно не підтверджувала кадрового забезпечення спроможності заявника користуватися РЧР України.

Крім того, аудитом встановлені факти, коли **НКРЗІ** продовжувала термін дії ліцензій за наявності порушень ліцензіатом законодавства про РЧР України, а також не скасовувала у порушення вимог законодавства рішення про видачу ліцензії у разі ненадання заявником у встановлені терміни документа, що підтверджує внесення плати за її видачу.

2. Протягом 2013–2015 років нормативно-правове забезпечення з питань використання РЧР України та справляння рентної плати (збору) за користування РЧР України було неузгодженим і недосконалим.

2.1. Державна програма ефективного використання радіочастотного ресурсу України із застосуванням перспективних радіотехнологій на сьогодні Кабінетом Міністрів України не затверджена, незважаючи на ризики хаотичності та уповільнення розвитку телекомунікацій, ускладнення роботи із захисту національних інтересів на міжнародній арені щодо визначення напрямів розвитку окремих радіотехнологій або радіослужб.

2.2. Через пасивну позицію Мінфіну та ДФС (Міндоходів, ДПС) механізм справляння рентної плати (збору) за користування РЧР України не вдосконалювався з урахуванням кращого міжнародного досвіду та шляхом запровадження нових комп'ютерних технологій. Як наслідок, рентна плата (збір) за користування РЧР України не стала стимулюючим платежем, спрямованим на підвищення ефективності використання радіочастотного ресурсу, а існуюча практика адміністрування цього платежу створювала ризики його несплати окремими користувачами, а отже – втрат доходів державного бюджету.

2.3. У законодавстві, що регламентує діяльність у сфері використання РЧР України, є низка неузгодженостей, зокрема:

- діяльність державного підприємства "Український державний центр радіочастот" у частині видачі дозвільних документів відповідно до вимог Закону України "Про радіочастотний ресурс України" не відповідає вимогам законів України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" та "Про адміністративні послуги", згідно з якими **підприємства не є дозвільними органами та суб'єктами надання адміністративних послуг;**

- з 01.01.2015 норми статті 58 Закону України "Про радіочастотний ресурс України", які регулюють відносини, пов'язані з відповідальністю за несплату або несвоєчасну сплату збору за користування РЧР України, що справлявся до 01.01.2015, не узгоджуються з нормами статті 57 Закону України "Про радіочастотний ресурс України" та підпункту 258.2.4 пункту 258.2 статті 258 Податкового кодексу України, якими регулюються відносини, пов'язані із несплатою рентної плати за користування РЧР України або сплатою її в неповному обсязі, шляхом подання інформації про таких платників до НКРЗІ для вжиття до них заходів згідно із законодавством;

- з 07.08.2011 положення Інструкції про порядок взаємодії Державної інспекції зв'язку, Українського державного центру радіочастот та органів внутрішніх справ України з питань запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства в галузі зв'язку, затвердженої рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 10.06.2008 № 1065 і наказом МВС від 10.06.2008 № 283, зареєстрованим у Мін'юсті 10.07.2008 за № 630/15321, не відповідають нормам Закону України "Про радіочастотний ресурс України" в частині **посилання на Державну інспекцію зв'язку, яка припинила свою діяльність.**

2.4. НКРЗІ не забезпечено відповідного правого врегулювання законодавчих і нормативних актів після набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру", яким скорочено перелік дозволів, необхідних для ведення діяльності у сфері використання РЧР України. Зокрема, не внесені відповідні зміни до Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затвердженого Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067, а також не здійснено перегляду та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 05.02.2009 № 1338, зареєстрованого у Мін'юсті 17.03.2009 за № 242/16258, яким затверджено Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв.

3. НКРЗІ та ДФС (Міндоходів, ДПС) не забезпечено належної взаємодії при здійсненні контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства з питань користування РЧР України.

3.1. Аудитом встановлено, що нормативно-правовими актами або розпорядчими документами не визначено порядку надання органами ДФС (Міндоходів, ДПС) до НКРЗІ інформації про користувачів РЧР України, які не сплачують або сплачують не в повному обсязі рентну плату (збір) за користування РЧР України протягом шести місяців, і дій НКРЗІ після отримання такої інформації. Як наслідок, мали місце **непоодинокі випадки несвоєчасного та в неповному обсязі подання контролюючими органами такої інформації, через що НКРЗІ не мала можливості застосувати передбачені законодавством заходи для забезпечення сплати до державного бюджету належних платежів за користування РЧР України.**

До того ж дані центрального апарату ДФС та НКРЗІ про надання і стан розгляду інформації про користувачів РЧР України, які не сплачують або сплачують не в повному обсязі рентну плату (збір) за користування РЧР України протягом шести місяців, за 2013–2015 роки **мають суттєві розбіжності.**

Крім того, **контрольна група Рахункової палати на підставі опрацьованих даних ДФС про перелік платників рентної плати (збору) за користування РЧР України та даних НКРЗІ і державного підприємства "Український державний центр радіочастот" про видані ліцензії і дозволи у сфері користування РЧР України встановила, що органи ДФС (Міндоходів, ДПС) не надали до НКРЗІ відомості щодо 74 суб'єктів господарювання, які не сплачували зазначену рентну плату (збір) протягом шести і більше**

місяців, а отже, до них не були застосовані заходи, передбачені законодавством для забезпечення сплати до державного бюджету належних платежів за користування РЧР України, що мало негативний вплив на надходження державного бюджету.

3.2. За відсутності взаємодії між НКРЗІ і ДФС (Міндоходів, ДПС) та через законодавчу неврегульованість механізму реалізації норм частини четвертої статті 58 Закону України "Про радіочастотний ресурс України" і частини другої статті 75 Закону України "Про телекомунікації" ні НКРЗІ, ні ДФС (Міндоходів, ДПС) не забезпечували їх виконання. Як наслідок, до **176 суб'єктів господарювання** (фізичних і юридичних осіб), які допустили порушення норм зазначених законів України, виявлені НКРЗІ під час перевірок, що проводились протягом дослідженого періоду, **не були застосовані відповідні санкції, а до Державного бюджету України не надійшли значні суми доходів.** Проте провести обґрунтовані розрахунки обсягів втрат доходів державного бюджету немає можливості, оскільки ДФС не надала контрольній групі Рахункової палати інформації про суми отриманого доходу (прибутку) вказаними суб'єктами господарювання ринку телекомунікацій та користувачів РЧР України.

4. Мінфін не забезпечив належного прогнозування та планування надходжень рентної плати (збору) за користування РЧР України до Державного бюджету України. Аудитом встановлено, що при здійсненні Мінфіном прогнозних розрахунків надходжень до державного бюджету на 2013–2015 роки рентної плати (збору) за користування РЧР України застосовувалися різні методи розрахунків. При цьому відсутність розпорядчих документів Мінфіну, які б визначали єдину методику розрахунку, **не сприяла належному плануванню цих надходжень.** Так, через необґрунтоване планування надходжень цього платежу затверджені у Законі України "Про Державний бюджет України на 2014 рік" обсяги надходжень збору за користування РЧР України були значно завищені. **У результаті такого планування протягом 2014 року обсяги надходжень збору за користування РЧР України було зменшено у 2,6 раза, або на 2 443,7 млн грн, порівняно із затвердженим показником на початок року.**

Також встановлено, що в окремих випадках центральний апарат Міндоходів (ДПС) доводив до своїх територіальних органів необґрунтовані **індикативні показники збору за користування РЧР України, які не враховували наявної бази оподаткування.** Зокрема, доведені індикативні показники надходжень цього збору у 2013 році до ГУ Міндоходів (ДПС) в АР Крим та у м. Севастополі були **перевиконані більш як у 3 рази.**

5. Заходи державного нагляду (контролю) суб'єктів ринку телекомунікацій і користувачів РЧР України, що здійснювались НКРЗІ, не сприяли запобіганню порушенням законодавства у цій сфері. Так, у зв'язку з обмеженнями щодо проведення контрольних заходів (планових і позапланових перевірок) із серпня 2014 року їхня кількість у 2014 році зменшилася майже у **4 рази** порівняно з 2013 роком (з 482 до 121 перевірки), а кількість виявлених порушень законодавства – **тільки в 1,7 раза** (з 761 до 454 порушень). Водночас частка порушень щодо роботи радіоелектронних засобів **без відповідних дозволів на експлуатацію, виявлених у 2014 році, збільшилась на**

30 відсоткових пунктів порівняно з 2013 роком. При цьому саме ці порушення найбільше впливають на повноту нарахування та сплати до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР України.

6. ДПС (до 20.03.2013), Міндоходів (з 20.03.2013) ДФС (з 17.07.2014) за відсутності належного контролю з боку Мінфіну не забезпечили на належному рівні ефективного та дієвого контролю за справлянням до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР України.

6.1. ДФС (Міндоходів, ДПС) не забезпечено на належному рівні організацію та проведення заходів **постійного контролю за повнотою обліку платників рентної плати (збору) за користування РЧР України та сплатою ними належних платежів до державного бюджету.** За результатами звірок переліків користувачів радіочастотним ресурсом, що надавались НКРЗІ, та платників рентної плати (збору) за користування РЧР України, які перебували на обліку в органах ДФС (Міндоходів, ДПС), територіальні органи ДФС (Міндоходів, ДПС) протягом 2013–2015 років залучили до оподаткування цим платежем **204 платники, яким донараховано 369,4 тис. грн рентної плати (збору) за користування РЧР України та штрафних санкцій, тобто в середньому близько 1,8 тис. грн на одного платника.**

Водночас **вибірковою перевіркою, проведеною контрольною групою Рахункової палати, тільки в ГУ ДФС у Харківській області виявлено двох суб'єктів господарювання, які, маючи необхідні ліцензії та дозвільні документи, не обліковувалися в зазначеному контролюючому органі як платники рентної плати (збору) за користування РЧР України та майже протягом двох років не сплачували до державного бюджету належних платежів.** Загальна сума донарахувань рентної плати (збору) за користування РЧР України та штрафних санкцій і пені за цими двома суб'єктами господарювання становила **53,6 тис. грн (майже 15 відс. від загальної суми, донарахованої органами ДФС (Міндоходів, ДПС) за 3 роки), з яких 7,2 тис. грн сплачено до державного бюджету ще під час аудиту.**

6.2. Аудитом встановлено, що у 2013 році перевітками (документальними, камеральними) було охоплено близько **3,7 відс. користувачів РЧР України, які обліковувалися в органах ДФС (Міндоходів, ДПС), у 2014 році – 5,7 відс., у 2015 році – 1,0 відсотка.** Суттєве скорочення кількості перевірок суб'єктів господарювання – користувачів радіочастотним ресурсом України у 2015 році пов'язане із заборонаю проведення перевірок підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців з обсягом доходу до 20 млн грн за попередній календарний рік.

Аналіз результатів проведеної протягом 2013–2015 років органами ДФС (Міндоходів, ДПС) контрольно-перевірочної роботи платників рентної плати (збору) за користування РЧР України свідчить про **незначний рівень донарахувань з цього платежу та застосованих штрафних і фінансових санкцій – усього близько 1,3 млн гривень.**

Водночас встановлено, що в окремих випадках територіальними органами ДФС (Міндоходів) під час проведення контрольно-перевірочної роботи не приділялось належної уваги питанням справляння рентної плати (збору) за користування РЧР України. Так, аудитом встановлено, що Харківською ОДПІ

ГУ ДФС (Міндоходів) у Харківській області при проведенні документальних перевірок двох суб'єктів господарювання – користувачів РЧР України питання правильності нарахування та своєчасності сплати рентної плати (збору) за користування РЧР України взагалі не перевірялось.

Крім того, на основі встановлених контрольною групою Рахункової палати фактів ненарахування або нарахування не в повному обсязі штрафних санкцій та пені за несвоєчасність сплати до державного бюджету рентної плати (збору) за користування РЧР України Салтівською ОДПІ та ДПІ у Київському районі м. Харкова проведено їх донарахування трьом платникам, які сплачені ними в повному обсязі.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Поінформувати Президента України та Верховну Раду України про результати аудиту ефективності справляння і дієвості контролю за надходженням рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України до державного бюджету.

2. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності справляння і дієвості контролю за надходженням рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України до державного бюджету надіслати Кабінету Міністрів України та запропонувати:

- розглянути питання прискорення розроблення проектів нормативно-правових актів, передбачених Рекомендаціями парламентських слухань, на тему: "Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України", схваленими постановою Верховної Ради України від 31.03.2016 № 1073-VIII, зокрема, законопроектів про Державну програму розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні; з питань вільного та спільного використання публічних інформаційних ресурсів та даних, користування радіочастотним ресурсом, які мають бути розроблені на засадах імплементації законодавства Європейського Союзу та міжнародного права;

- доручити Міністерству фінансів України спільно з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та іншими заінтересованими органами державної влади підготувати пропозиції щодо внесення змін до чинного законодавства у частині вдосконалення механізму справляння рентної плати за користування РЧР України та ліцензування діяльності у цій сфері з урахуванням найкращого світового досвіду.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності справляння і дієвості контролю за надходженням рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України до державного бюджету надіслати Міністерству фінансів України та рекомендувати:

- розробити методiku планування надходжень рентної плати за користування РЧР України;

- підготувати пропозиції щодо внесення змін до статті 254 Податкового кодексу України в частині удосконалення порядку обміну інформацією про перелік користувачів радіочастотного ресурсу – платників рентної плати

(збору) за користування РЧР України з урахуванням можливостей сучасних комп'ютерних технологій з метою своєчасного залучення контролюючими органами цих користувачів РЧР до сплати до державного бюджету рентної плати за користування РЧР України.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності справляння і дієвості контролю за надходженням рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України до державного бюджету надіслати Державній фіскальній службі України та рекомендувати:

- вжити заходів щодо усунення недоліків і порушень, встановлених під час аудиту;

- забезпечити підвищення якості та ефективності контрольно-перевірочної роботи територіальних органів з питань справляння рентної плати за користування РЧР України;

- спільно з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення розробити та затвердити порядок надання Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації та Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення органами ДФС інформації про користувачів РЧР України, які не сплачують або сплачують не в повному обсязі рентну плату (збір) за користування РЧР України протягом шести місяців, та вжиття цими органами заходів після отримання такої інформації.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності справляння і дієвості контролю за надходженням рентної плати (збору) за користування радіочастотним ресурсом України до державного бюджету надіслати Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації та рекомендувати:

- вжити заходів щодо усунення недоліків і порушень, встановлених під час аудиту;

- спільно з ДФС підготувати пропозиції щодо нормативно-правового врегулювання механізму реалізації норм частини четвертої статті 58 Закону України "Про радіочастотний ресурс України" і частини другої статті 75 Закону України "Про телекомунікації" для координації дій НКРЗІ та ДФС;

- розробити та затвердити нормативно-правові акти щодо: визначення порядку взаємодії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, Українського державного центру радіочастот та територіальних органів Національної поліції України з питань запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства у сфері зв'язку;

- визнання такими, що втратили чинність, рішень НКРЗІ від 23.08.2005 № 55 "Про участь Українського державного центру радіочастот у здійсненні нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України"; від 05.02.2009 № 1338, зареєстрованого у Мін'юсті 17.03.2009 за № 242/16258, яким затверджено Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв;

- підготувати пропозиції щодо внесення змін до Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затвердженого Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067, з метою приведення його у відповідність із Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру";

- підготувати пропозиції щодо внесення змін до законодавства з метою правового врегулювання:

статті 16 Закону України "Про радіочастотний ресурс України" в частині впорядкування повноважень державного підприємства "Український державний центр радіочастот" щодо видачі дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв;

статей 57 і 58 Закону України "Про радіочастотний ресурс України" в частині їх узгодження з нормами Податкового кодексу;

статті 7 Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності" в частині уточнення переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, відповідно до Закону України "Про радіочастотний ресурс України".

Член Рахункової палати

В.І. Невідомий

Інформація щодо методів визначення розмірів плати за РЧР в деяких країнах світу за даними компанії SBR Jusonomy Consulting

Система визначення розміру плати за користування РЧР у багатьох країнах має закритий характер і досить часто не пояснює, на яких підставах визначаються розміри цієї плати. Компанія SBR Jusonomy Consulting у 2013 році провела дослідження методів визначення плати за РЧР у п'ятнадцяти країнах світу³³. У міжнародній практиці використовуються різні методи ціноутворення при визначенні плати за використання спектра. Серед них:

- **Витратний метод.** Направлений на покриття витрат регулятора на видачу ліцензій (дозволів), розрахунки електромагнітної сумісності, радіоконтроль та інше.

- **Метод стимулюючих платежів.** Орієнтований на стимулювання операторів ефективно використовувати виданий їм ресурс.

- **Метод витрат втрачених можливостей.**

- **Метод оцінки загального доходу.**

- **Ринкові методи.** Ціна формується під впливом ринкових чинників у ході аукціонів і при продажу спектра на вторинному ринку.

Порівнявши системи формування плати за спектр в країнах – учасницях дослідження (Німеччина, Франція, Великобританія, Швейцарія, США, Канада, Марокко, Нігерія, ПАР, Австралія, Саудівська Аравія, Бахрейн, Оман, Об'єднані Арабські Емірати і Йорданія), компанія SBR Jusonomy Consulting виявила деякі серйозні відмінності в їхніх підходах до визначення розміру цієї плати.

Більшість країн ставлять своєю головною метою найбільш вигідне та ефективне використання спектра. У деяких випадках на перший план виходять економічна вигода і суспільна користь, стимулювання конкуренції або інтереси держави. При цьому західні країни в основному **зосереджуються на максимально ефективному використанні спектра**, а в Африці, на Близькому Сході і в деяких державах Азії більшого значення надається **збільшенню вартості спектра і доходам держави**.

В ході дослідження з'ясувалося, що практично всі країни вживають заходів для того, щоб **компенсувати адміністративні витрати**, пов'язані з ліцензуванням і регламентуванням користування спектром (витратний метод). Крім того, десять з п'ятнадцяти країн, які брали участь у дослідженні, вдаються до методу стимулюючих платежів, які спрямовані на підвищення ефективності використання ресурсу операторами.

Розрахунок розміру плати у разі використання методу **стимулюючих платежів** проводиться з урахуванням: ширини використовуваного діапазону; географічних характеристик регіону; щільності населення; застосовуваних

³³ За матеріалами статті "Рахунок іде на частоти. Зарубіжні підходи к визначенню плати за спектр", розміщеної 04.12.2013 на сайті <http://rspectr.com>.

технологій; кількості терміналів. Додатково застосовується певний фінансовий коефіцієнт. Проте підстави для формування плати за використання спектра не завжди прозорі, оскільки більшість регуляторів не надають детального аналізу вартості. Наприклад, у Саудівській Аравії і в інших арабських країнах, як правило, застосовується єдина модель встановлення плати на будь-які частоти. У ній враховуються такі чинники, як ширина частотного діапазону і використовувана технологія. При цьому такі розрахунки ніде не документуються, а сам принцип ціноутворення залишається неясним.

Тільки в трьох країнах, включених в дослідження, модель розрахунку розміру плати за радіочастоти з урахуванням витрат фіксується документально. Це США, Великобританія і Швейцарія.

Дослідження показало, що лише деякі країни використовують адміністративну систему **стимулюючого ціноутворення AIP** (Administrative Incentive Pricing), яка є окремим випадком методу витрат втрачених можливостей. Розмір плати у разі застосування цього методу встановлюється регулятором адміністративно з урахуванням проведеної їм оцінки цінності спектра, а не безпосередньо ринком, як на аукціоні. На практиці розрахунок AIP є дуже складним процесом. Для визначення діапазону розміру плати за використання спектра проводиться економічний, технічний і фінансовий аналіз. Ініціатором впровадження цього методу стала Великобританія. Спочатку він застосовувався для розрахунку плати за використання спектра державними службами. Метод AIP також використовується в Австралії, Бахреїні і ПАР.

Багато країн утримуються від застосування AIP через його надзвичайну складність. Калькуляція ціни може зайняти півроку, а після зазвичай проводяться ще й публічні обговорення. Весь процес виходить дуже трудомістким. Ще однією проблемою при впровадженні цього методу є відсутність у регулюючих органах фахівців з AIP, а постійне звернення до консультантів коштує занадто дорого.

Найбільшим попитом, як правило, користуються частоти в діапазоні для ширококутвого мобільного зв'язку. Вони цінуються дуже високо, їх кількість обмежена, тому плату за них прийнято встановлювати **на аукціоні**. З теоретичної точки зору, проведення аукціонів сприяє максимально ефективному використанню спектра і приносить користь кінцевим споживачам послуг. Вважається, що переможець аукціону завжди намагається найбільш раціонально використати спектр, вибрати найбільш перспективні технології. У підсумку виходить, що він діє не тільки у власних інтересах, а й в інтересах абонентів. Крім того, в більшості країн, особливо в Азії та Африці, аукціони приносять відчутний прибуток. Однак і з аукціонами можуть бути пов'язані певні труднощі. Наприклад, аукціон в Чехії, на якому виставлялися частоти для LTE, організаторам довелося зупинити, так як ціни на спектр досягли дуже високого рівня, що могло негативно відбитися на споживачах загалом.

Ряд європейських країн, США, Австралія, а також Бахреїн і Йорданія мають **законодавчу базу для вторинного продажу спектра**. У багатьох інших державах регулятори не мають можливості надавати оператору право використовувати спектр на свій розсуд, оскільки їх уряди проти проведення такої політики. У той же час продаж спектра іноді практикується навіть у тих

країнах, де це дозволено, оскільки потрібно спочатку створити умови для вторинного ринку. Вигідно продавати тільки ті частоти, які користуються найбільшим попитом, але оператори, у яких ці частоти вже є, як правило, не бажають їх продавати.

Що стосується використання спектра телерадіомовниками, то плата за користування радіочастотами здебільшого встановлюється за витратним методом, а іноді взагалі не стягується, оскільки ця сфера діяльності має велику соціальну значущість.

Розрахунок прогнозних показників надходжень до державного бюджету на 2014 рік збору за користування радіочастотним ресурсом

У Законі України "Про Державний бюджет України на 2014 рік" (зі змінами) збір за користування радіочастотним ресурсом України затверджено в обсязі 1495,6 млн гривень.

Зазначений показник був розрахований з огляду на фактичні середньомісячні нарахування у розмірі 76,5 млн грн за 2013 рік та збільшення ставок у 2 рази і термінів сплати відповідно до Закону України від 27.03.2014 № 1166 (набрав чинність з 01.04.2014), зокрема:

$(76,5 \text{ млн грн} * 4 \text{ міс.} + 76,5 \text{ млн грн} * 67\% * 2 \text{ рази} * 8 \text{ міс.} * 0,75 + 76,5 \text{ млн грн} * 33\% * 2 \text{ рази} * 8 \text{ міс.}) * 1,128 = 1\,495,6 \text{ млн грн}$, де:

76,5 млн грн – середньомісячні нарахування збору за 2013 рік (за даними Міндоходів);

67% – питома вага користувачів радіочастотного ресурсу, які відповідно до норм ст. 320 Податкового кодексу України застосовують понижуючий коефіцієнт 0,75 для ширини смуги до 30 МГц (15*2) у кожному регіоні окремо, що належать окремому платнику збору – користувачу радіочастотного ресурсу;

2 рази – індекс збільшення ставок збору;

0,75 – понижуючий коефіцієнт відповідно до статті 320 Податкового кодексу (в умовах 2014 року);

33 % – питома вага користувачів радіочастотного ресурсу, які не застосовують понижуючий коефіцієнт;

4 міс. – термін сплати збору до підвищення ставок;

8 міс. – термін сплати збору після підвищення ставок;

12,8% – середній відсоток зростання виданих ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та на ліцензування мовлення за даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, за попередні періоди минулих років.

Розрахунок прогнозних показників надходжень до державного бюджету на 2015 рік рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України

Законом України від 02.03.2015 № 217 "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2015 рік" були внесені зміни до Закону України "Про Державний бюджет України на 2015 рік" та збільшено надходження рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України на 240 млн грн до 1 711,9 млн грн (у зв'язку з продажем 3G ліцензій).

При цьому додатковий ресурс розрахований за такими параметрами:

20 366,3 (грн) – ставка місячної рентної плати за 1 МГц смуги радіочастот для стільникового зв'язку (300–2200 МГц) для одного регіону;

0,75 – понижуючий коефіцієнт для ширини смуги до 30 МГц, передбачений Податковим кодексом;

90 (МГц) – загальна ширина смуги радіочастот, ліцензії на які було продано на тендері;

7 – кількість місяців за терміном сплати, визначеним Податковим кодексом;

25 – кількість регіонів.

$20\,366,3 \times 0,75 \times 90 \times 7 \times 25 = 240,6$ млн грн.

Збір за користування радіочастотним ресурсом України (розрахунок Міндоходів, лист від 13.05.2014 № 8889/5/99-99-20-01-01-16-2).

Надходження збору на 2015 рік розраховувались, зважаючи на середньомісячні нарахування 2013 року, за діючими у 2014 році ставками.

Середньомісячні нарахування у 2013 році становили 76,5 млн грн (до збільшення ставок збору), у т.ч.: за основними бюджетоутворюючими платниками (стільниковий зв'язок) – 52,5 млн грн, за іншими платниками (стільниковий зв'язок) – 21,2 млн грн; за іншими платниками-користувачами радіочастотного ресурсу – 2,8 млн гривень.

Очікувана сума збору до державного бюджету у 2015 році за збільшеними з 01.04.2014 ставками:

- для основних бюджетоутворюючих платників та інших платників (стільниковий зв'язок) (з понижувальним коефіцієнтом):

$(52,5 \text{ млн грн} + 21,2 \text{ млн грн}) \times 67\% \times 2 \text{ рази} \times 12 \text{ міс.} \times 0,75 = 888,8$ млн грн, де:

52,5 млн грн – середньомісячні нарахування за основними бюджетоутворюючими платниками (стільниковий зв'язок);

21,2 млн грн – середньомісячні нарахування за іншими платниками (стільниковий зв'язок);

67% – питома вага користувачів радіочастотного ресурсу, які відповідно до норм статті 320 Податкового кодексу застосовують понижувальний коефіцієнт 0,75 для ширини смуги радіочастот до 30 МГц (15 x 2) у кожному регіоні окремо, що належать окремому платнику збору – користувачу радіочастотного ресурсу;

2 рази – індекс збільшення ставок збору;

0,75 – понижувальний коефіцієнт відповідно до статті 320 Податкового кодексу;

- для основних бюджетоутворюючих платників та інших платників (без понижувального коефіцієнта):

$((52,5 \text{ млн грн} + 21,2 \text{ млн грн}) \times 33\% + 2,8 \text{ млн грн}) \times 2 \text{ рази} \times 12 \text{ міс.} = 650,9 \text{ млн грн, де:}$

2,8 млн грн – середньомісячні нарахування за іншими платниками – користувачами радіочастотного ресурсу.

Всього надходжень до державного бюджету від збору на 2015 рік очікується:

$888,8 \text{ млн грн} + 650,9 \text{ млн грн} = 1\,539,7 \text{ млн грн.}$

Без АР Крим та м. Севастополь

Надходження збору за користування радіочастотним ресурсом України по АР Крим та м. Севастополь у 2013 році становили 3,0 млн гривень.

Стан виконання територіальними органами ДФС (ДПС, Міндоходів) індикативних показників надходжень рентної плати (збору)
за користування радіочастотним ресурсом України у 2013–2015 роках

№ з/п	Область	2013 рік				2014 рік				2015 рік			
		Індикативний показник	факт	виконання		Індикативний показник	факт	виконання		Індикативний показник	факт	виконання	
				+/-	%			+/-	%			+/-	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	АР Крим	801,5	2 719,7	1 918,2	339,3	0,0	421,3	421,3	-	0,0	0,0	0,0	-
1	Вінницька	206,1	268,8	62,7	130,4	431,1	432,5	1,4	100,3	462,0	540,3	78,3	117,0
3	Волинська	97,5	117,3	19,8	120,3	230,8	231,3	0,5	100,2	244,5	247,2	2,7	101,1
4	Дніпропетровська	7 538,0	7 776,4	238,4	103,2	883,2	873,6	-9,6	98,9	1 088,2	1 194,9	106,7	109,8
5	Донецька	908,6	1 214,3	305,7	133,6	2 229,7	2 102,4	-127,3	94,3	2 170,0	2 700,8	530,8	124,5
6	Житомирська	153,5	184,0	30,5	119,9	356,0	360,4	4,4	101,2	450,1	530,0	79,9	117,8
7	Закарпатська	182,4	205,0	22,6	112,4	287,4	282,5	-4,9	98,3	304,9	283,4	-21,5	92,9
8	Запорізька	266,0	398,9	132,9	150,0	675,5	682,8	7,3	101,1	668,0	803,7	135,7	120,3
9	Івано-Франківська	214,3	273,6	59,3	127,7	457,0	457,3	0,3	100,1	469,1	500,7	31,6	106,7
10	Київська	292,5	373,0	80,5	127,5	651,4	640,8	-10,6	98,4	587,3	676,9	89,6	115,3
11	Кіровоградська	229,4	271,0	41,6	118,1	517,8	523,5	5,7	101,1	571,3	597,4	26,1	104,6
12	Луганська	410,2	512,9	102,7	125,0	431,6	410,5	-21,1	95,1	212,1	244,8	32,7	115,4
13	Львівська	350,6	420,3	69,7	119,9	675,8	680,9	5,1	100,8	789,4	877,6	88,2	111,2
14	Миколаївська	181,5	496,3	314,8	273,4	700,0	694,1	-5,9	99,2	791,9	845,0	53,1	106,7
15	Одеська	611,4	1 290,6	679,2	211,1	2 589,4	3 081,2	491,8	119,0	3 256,4	3 936,1	679,7	120,9
16	Полтавська	202,0	290,2	88,2	143,7	602,2	618,1	15,9	102,6	718,1	842,8	124,7	117,4
17	Рівненська	134,0	161,3	27,3	120,4	303,4	305,7	2,3	100,8	354,0	379,8	25,8	107,3
18	Сумська	130,7	209,7	79,0	160,5	412,6	408,2	-4,4	98,9	382,1	499,4	117,3	130,7
19	Тернопільська	118,0	144,2	26,2	122,2	185,4	185,6	0,2	100,1	167,6	208,2	40,6	124,2
20	Харківська	501,2	654,4	153,2	130,6	1 099,6	1 113,6	14,0	101,3	1 192,9	1 298,9	106,0	108,9
21	Херсонська	121,6	266,6	145,1	219,3	1 277,8	1 292,7	14,9	101,2	1 437,5	1 589,0	151,5	110,5
22	Хмельницька	104,8	149,2	44,4	142,4	324,8	323,7	-1,1	99,6	373,2	419,1	45,9	112,3
23	Черкаська	136,9	177,0	40,1	129,3	288,4	309,3	20,9	107,3	399,1	476,1	77,0	119,3

Продовження додатка 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
24	Чернівецька	161,1	197,5	36,4	122,6	280,4	270,7	-9,7	96,5	282,2	293,2	11,0	103,9
25	Чернігівська	76,0	105,2	29,2	138,4	177,5	187,0	9,5	105,4	226,5	274,8	48,3	121,3
25	м. Київ	135 332,2	139 094,1	3 761,9	102,8	191 214,5	194 300,6	3 086,1	101,6	196 961,4	202 635,9	5 674,5	102,9
27	м. Севастополь	216,4	682,6	466,2	315,5	0,0	79,0	79,0	-	0,0	0,0	0,0	-
28	Центральний офіс	747 148,1	779 762,9	32 614,8	104,4	1 288 337,2	1 126 910,9	-161 426,3	87,5	1 497 340,2	1 762 378,3	265 038,1	117,7
29	ВСЬОГО	896 826,5	938 417,3	41 590,8	104,6	1 495 620,5	1 338 180,1	-157 440,4	89,5	1 711 900,0	1 985 274,6	273 374,6	116,0

Перелік користувачів радіочастотного ресурсу, які мали відповідні дозвільні документи та не сплачували рентну плату (збір) за користування радіочастотним ресурсом у 2013 – 2015 роках

№ з/п	Назва суб'єкта господарювання	Код
2013 рік		
1	Підприємство облспоживспілки "Житомирський кооперативний ринок"	01559123
2	ДП "ПрикарпатЗахідтранс" південно-західного відкритого акціонерного товариства трубопроводного транспорту нафтопродуктів	13990932
3	Інститут ядерних досліджень	23724640
4	ПП "Телерадіокомпанія Телком"	24556475
5	ДП "Луганське лісомисливське господарство"	26023234
6	ДП "Зал офіційних делегацій"	26191463
7	ТОВ "Юніонком"	30057318
8	ТОВ "Ексфлоїт"	31971442
9	ТОВ Телерадіокомпанія "Українсько-польське радіо та телебачення "Співдружність"	32219236
10	ДП "Укршахтгідрозахист"	32442405
11	ТОВ "А1 Сек`юріті Груп"	32687413
12	ПП "Компанія "Харвестр Україна"	32933824
13	ТОВ "Гулянецький шебзавод"	33201062
14	ТОВ "Будівельно-комерційна фірма "Інвікта"	33744532
15	Комунальний заклад Київської обласної ради "Київський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф"	34002938
16	ТОВ "Ай Ті Інтегратор"	34735107
17	ДП "САВ-ІР"	35023498
18	ТОВ "Експандія"	35415496
19	ПП "Подільські інтелектуальні системи"	36213065
20	ПП "Територія охорони"	36272665
21	ПАТ "Авант-банк"	36406512
22	ПП "Бюро інноваційних технологій"	36650366
23	КП "Телерадіоорганізація "На хвилі Корсуня" Корсунь-Шевченківської районної ради	36777290
24	ТОВ "Фармекс груп"	37002375
25	ТОВ "Інтелектуальні мережі"	37074442
26	ТОВ "Торговий дім "САГ"	37199911
27	ПП "Файвстарс"	37291097
28	ТОВ "Вінет телеком"	37539713
29	ТОВ "Електрон-Тех"	37767812
30	ТОВ "Сатурн-Транс"	37936222
31	ТОВ "Дніпролінк"	38055758
32	ТОВ "Телекомунікаційна компанія "Зв'язок"	38175624
33	ТОВ "СТАР "Лінк"	38199100
34	ТОВ "СВД Інтерком"	38676119
35	ПП Соболяк Е.М.	1386219921
36	ФОП Ремізов О.Ю.	1975300411
37	ФОП Петров М.О.	2059402176
38	ФОП Марчук О.Є.	2144508880
39	ФОП Левицький Л.О.	2182404252
40	ФОП Чорнуцький А.І.	2405901636
41	ФОП Малаховський Г.М.	2639122474
42	ФОП Рєзников О.М.	2648016597
43	ФОП Кислиця Р.М.	2692500154
44	ФОП Олейникова О.Г.	2755809027
45	ФОП Васянович В.П.	2788623574
46	ФОП Лівенський І.М.	2867500553
47	ФОП Прощерук Р.П.	2873105711
48	ФОП Нестерчук О.А.	2874808027

№ з/п	Назва суб'єкта господарювання	Код
49	ФОП Бородатий О.М.	2925001393
50	ФОП Сасенко О.В.	2957018539
51	ФОП Берднікова В.В.	2962122627
52	ФОП Коваленко Р.О.	2971603533
53	ФОП Ткач Г.О.	2972417079
54	ФОП Федь О.М.	2978119304
55	ФОП Булахова О.О.	2986014925
56	ФОП Мала Ю.В.	2992919962
57	ФОП Антоненць А.А.	3015713698
58	ФОП Лінкін С.В.	3033703232
59	ФОП Багінський Р.Г.	3053316853
60	ФОП Свинобой Ю.А.	3061613319
61	ФОП Шевчук І.О.	3067507233
62	ФОП Каплін А.М.	3070010318
63	ФОП Ліфанов О.В.	3164620456
64	ФОП Прокопенко С.В.	3179507616
65	ФОП Балицький Д.С.	3215508233
66	ФОП Бойко О.С.	3318704736
67	ФОП Чміль Н.П.	3428207100
2013–2014 роки		
1	ПАТ "Укрвторчормет"	191483
2	КП "Київський метрополітен"	3328913
3	ТОВ "Холод-сервіс"	19056598
4	ТОВ Агропромфірма "Лідер"	22222511
5	ТОВ "Глобус-РС"	23367269
6	ТОВ "Аполло"	24099262
7	Громадське формування "Варта порядку"	26120115
8	ПККФ "Ремедіум"	30050836
9	ТОВ "Вікінг Україна"	30726020
10	ТОВ "Пірс"	30791063
11	ПАТ "Миронівська птахофабрика"	30830662
12	ТОВ "Севастопольська рибодобувна компанія"	32140947
13	ДП "Регіональні електричні мережі"	32402870
14	ТОВ "Посейдон"	32429468
15	ТОВ "Укрстройсервіс"	32834681
16	ТОВ "ТПК "Омега -Автопоставка"	33010822
17	ТОВ "РГ Сервіс"	33105966
18	ТОВ "Спецінформ безпека"	33659565
19	ТОВ "Пірс БТ"	34564658
20	Запорізьке міжрайонне управління водного господарства	36415218
21	ТОВ "Мейк агро"	36746367
22	ТОВ "Бурлак"	37056677
23	ТОВ "Інтернет провайдер "Самарь"	37259582
24	ТОВ "Форпост-оберіг"	37312299
25	ТОВ "Заплавський цукровий завод"	37382063
26	ТОВ "Аріес"	37421992
27	ТОВ "СІ ДІ ЕМ ЕЙ Центр"	37504350
28	ТОВ "НВП-Коннект"	37528476
29	ТОВ "Буковинська хвиля"	37722530
30	ПП "Логотип-УА"	37880421
31	ТОВ "Сігнет-центр"	38180739
32	ТОВ "Червоногранітний кар'єр"	38215180
33	ТОВ "Інтехстандарт"	38398891
34	ТОВ "Центр соціально-економічного розвитку"	38542125
35	ТОВ "Хомлінк"	38589063
36	ТОВ "Пегас кл"	38761565
37	ТОВ "Тефін"	38914278
38	ТОВ "Мегабутік"	39034409

№ з/п	Назва суб'єкта господарювання	Код
39	ФОП Білоус А.М.	1836705233
40	ФОП Хачатуров А.В.	2062220556
41	ФОП Сакара О.М.	2114408332
42	ФОП Кураков В.М.	2190001930
43	ФОП Ременец М.І.	2199509970
44	ФОП Жура Ю.Ф.	2400618457
45	ФОП Доніченко О.Б.	2472607512
46	ФОП Снігур О.М.	2512517053
47	ФОП Нікольченко С.М.	2514701484
48	ФОП Голяник Ю.М.	2546902013
49	ФОП Терехова О.М.	2710313385
50	ФОП Місерук Р.Т.	2762308553
51	ФОП Малакуцко С.М.	2870223256
52	ФОП Румянцев О.В.	2913608151
53	ФОП Туріца А.В.	2943611270
54	ФОП Шевчик В.А.	2994602636
55	ФОП Козловський А.О.	3108512238
56	ФОП Тарасов А.П.	3119721657
57	ФОП Чабан М.С.	3120407698
58	ФОП Лавриненко С.О.	3138410492
59	ФОП Соловей С.В.	3145303656
60	ФОП Раховський О.В.	3215016337
61	ФОП Гусякова К.В.	3318108923
2014 рік		
1	ПАТ "Західукрвібухпром"	32744298
2	ФОП Махлов О.С.	2775519755
3	ФОП Першина Н.В.	2967303388
2014–2015 роки		
1	ДТГО "Південно - Західна залізниця"	4713033
2	ТОВ "Євросток"	31278547
3	ТОВ "Попаснянський вагоноремонтний завод"	34502350
4	ТОВ "ЕЛІТ-МК-Плюс"	37637299
5	Казенне підприємство "Морська пошуково-рятувальна служба"	38017026
6	ФОП Маліновський В.П.	2185015316
7	ФОП Марціх Н.П.	3085124614
8	ФОП Вовк І.О.	3230117250
9	ФОП Завадський С.А.	3246119019
2015 рік		
1	СТОВ "Україна"	03781989
2	Відокремлений підрозділ "Канівський судноплавний шлюз" ДП ВІШ "Укрводшлях"	14287650
3	ПАТ з П "Синтез ойл"	14343703
4	ПАТ "Інтермікро дельта, інк"	19133330
5	ПП "Магеал"	30410193
6	ТОВ "Ланком"	32428108
7	ТОВ "Дніпрофлот"	34881857
8	ТОВ "Органікс"	35717969
9	ФОП Микитенко В.В.	2323502854